

SLOVENEK

== Cena inseratom: ==
 Enostojna petina vrsta mali
 oglasi po 4 — in 6 —
 veliki oglasi nad 45 mm vi-
 šine po 8 —, posilna itd.
 po 12 —.

Pri večjem naročilu popust.
 Izbaja vsak dan izvzemši
 ponedeljka in dneva po praz-
 niku ob 5. uri zjutraj.

Mesečna priloga. Vestnik SKZ.

Poština plačana v gotovini.

== Narodnine ==
 za državo št. 19.
 za vsak leti apr. 10 —
 za pol leta . . . . . 5 —
 za tret. leta . . . . . 27 —
 za vs. mesec . . . . . 2 —
 za tuzemstvo:
 enoletno . . . . . 150 —
 mesečno . . . . . 12 —
 == Sobotna Izdaja: ==
 v Jugoslaviji . . . 10 —
 v tuzemstvo . . . . . 60 —
 Posadna štev. 50 par.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo, elektronske pisma: če se
 sprejemajo. Uredni tel. št. 50, upravn. št. 335.

Političen list za slovenski narod.

Uprava v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
 ljubljano št. 690 za naročnino in št. 347 za oglaš.
 zagreb 39.011, sarajev. 7563, praška in dunaj. 24.197

Vprašajte ljudstvo!

Ustava bo državo konsolidirala in prinesla v njo red. To je najmodernejša in najdemokratskejša ustava. Slava centralističnim zakonodavcem! Tako je trobilo v svet, karkoli se senči v vladni milosti. Že prvi meseci nato pa so pokazali ravno nasprotno! Ustava, ki bi odgovarjala modernim upravnim načelom in socialnim zahtevam časa, bi ljudstvo zadovoljila in bi zares mogla pravni nesigurnosti in upravnemu neredu kolikortoliko odpomoči. Ustava, ki hoče utemeljiti nadvladje enega plemena in temu na ljubo žrtvuje gibčeno, demokratično upravo, pa je za to nesposobna. Mesto demokratične smo dobili le demokratsko ustavo. Ko je treba nene do ločbe izvajati, se korak za korakom pokaže, da je ni rodila volja po krepki urejeni državi, ampak le volja po strankarski nadvladi, želja po politični hegemoniji. Mesto konsolidacije države nam je centralistična ustava prinesla splošno nezadovoljnost, celo v vrstah vladnih strank. Očetje centralistične ustave, demokratje, in njihni botri, radikali in samostojenci, se zaman trudijo, da bi ljudstvo potolažili s praznimi frazami. Zadovoljijo pač lahko enega ali drugega svojega pristaša s pripravljanim koritom, toda splošna nezadovoljnost vsled tega samo raste in hrvaško-slovensko vprašanje se je le poostriilo; če se ta državopravni spor ne bo uredil, bo kmalu postal mednarodno vprašanje. Spomenica Hrvatskega bloka in dejstvo, da se spravlja z njo v zvezo angleškega publicista Liperja, je prvi vidni znak za to.

Kljub vsemu temu pa vodilni vladni moči še ne kažejo prave volje, da ubero novo pot in se na ljubo državi odrečejo pogubonosnemu centralističnemu kurzu. Kdo jih pri tem podpira, podpihjuje in kot »državotvoren« element podira državo? V Sloveniji vršijo to žalostno vlogo politiki demokratske stranke in njene posestrime Samostojne kmetijske stranke.

Včerašnji telefon nam je sporočil iz Belgrada, da je pododbor za upravno razdelitev na oblasti sprejel izpreminjevalni predlog poslanca dr. Dulibića (Jug. klub), da sedanji politični okraji v Dalmaciji ostanejo tudi nadalje v istem obsegu kot srezke oblasti. Ta predlog je pameten in bo kolikortoliko oviral upravno zmešnjavo, ki bo naravno sledila izvedbi centralistične ustave. Razentega bodo s tem državi prihranjeni veliki upravni izdatki. Saj je bilo n. pr. za Slovenijo po vladnem načrtu projektiranih namesto dosedanjih 19 političnih okrajev 26 sreskih oblasti. Kdor je vsaj upravni abecedar, ve, kaj to pomeni v fiskalnem oziru.

Dr. Dulibić je zahteval isto kakor za Dalmacijo tudi za Slovenijo. Medtem ko je pododbor sprejel njegov predlog glede Dalmacije, je glede Slovenije sklepanje odgodil, dokler se ne zaslišijo — prizadeti činitelji.

Vprašamo, kdo pa so ti »prizadeti činitelji«? Morda pokrajinska uprava? Ta ni noben zakonodajni činitelj! Tudi nejasna prehodna določila v ustavi ne dajejo pokrajinski upravi take kompetence, ker čl. 134. določa samo, da mora ministrski svet — ne zakonodajni parlament — zaslišati pokrajinskega namestnika le glede postopnega prenašanja poslov pokrajinskih uprav na posamezne ministrstva in posamezne oblasti, ne pa glede zakonodajnega sklepanja o upravnih oblastvih kot takih.

Kdo so torej ti »prizadeti činitelji«? Nihče drug ni prizadet kakor ljudstvo, ki ga zastopajo v narodni skupščini in vseh njenih odborih narodni poslanci. Vprašajte ljudstvo in to vam bo povedalo, da najmanj tri četrtine ljudstva, tudi tistega, ki ni v laboru Slovenske ljudske stranke, odobrava delovanje in državopravni koncept Jugoslovanskega kluba, v katerega imenu je govoril marljivi poslanec dr. Dulibić.

Koga torej je vladna večina v pododboru hotela zaslišati kot »prizadete činitelje«? Jasno kot beli dan je, da so vladni moči v pododboru hoteli prej vprašati slovenske demokratske in samostojne poslance. Koga pa ti danes še predstavljajo? Peščico uradništva, tistega dela uradništva, ki iz strahu za ljubi kruhek pripogiba gumiastično hrbtnico, po deželi pa peščico

gosposkih kmetov. Ali demokratska trope-resna deteljica in gospodje samostojenci nimajo v odboru zastopstva, da povedo tam svoje mnenje? Dr. Kukovec seveda nima časa, ker se v potu svojega obraza brezuspešno trudi v Sloveniji za koncentracijo »naprednih sil«, samostojne pa tudi ne more povsod zastopati in blamirati go-spod Drolenig! Zato »nema kvoruma«, — skupščina ni sklepna.

Iz tega je razvidno, kakšno odgovor-

nost za centralizem in vse njegove posledice za Slovenijo nosijo ravno ti poslanci, ki se jim je v novejšem času v vprašanju centralizma nekako sumljivo začel približevati socialistični poslanec g. dr. Korun. Saj ni nobena tajnost, da bi srbski poslanci, tako radikali in demokrati ne nasprotovali vsaj enotni, nerazdeljeni Sloveniji, ako bi ne bili vložili svoj veto slovenski demokrati, katerih trabanti so poslanci Samostojne kmetijske stranke.

Upravna razdelitev države.

Belgrad, 17. febr. (Izvir.) Odbor za upravno razdelitev države je razpravljal danes o zakonu glede splošne uprave. Odbor je na svoji včerajšnji seji rešil nekaj členov tega zakona, ki govore o splošnih določilih in o kompetenci okrožnih načelnikov, o srezkih (okrajnih) glavarjih in o prehodnih določilih tega zakona. Pri členu, ki se nanaša na okrožna načelnikstva, se je razvila daljša debata, tekem katere sta se pojavili dve mišljenji. Eni zahtevajo, da se obdrže okrožna načelnikstva, drugi pa, da se ukinejo, da se pa zato razširi kompetenca srezov (okrajev). Odbor je sklenil, da se ukinejo ona okrožna načelnikstva, kjer bo središče oblasti. Na ta način bi se število okrožnih načelnikstev zmanjšalo za nad-

20. Odbor je razpravljal nadalje o kompetenci teh okrožnih načelnikstev. Debata danes ni bila končana in se nadaljuje na jutrišnji seji.

Belgrad, 17. febr. (Izv.) Poslanec Wilder (demokrat) je predlagal na zadnji seji odbora za upravno razdelitev države, da se v členu zakona glede oblasti in srezkih samouprav in ki se nanaša na združitev več oblasti v eno, doda poleg besede »ekonomske tudi izraz »in kulturne«. Ta predlog je bil sprejet in se tako nova redakcija tega člena glasi: »Za izvrševanje ekonomskih in kulturnih poslov, ki zahtevajo skupno delovanje, se moreta dve ali več oblasti združiti v eno. O tem sklepa oblastna skupščina po odobrenju kraljevske vlade.«

POSLANCI POZVANI V BELGRAD.

Belgrad, 17. febr. (Izv.) Predsednik narodne skupščine dr. Ribar je preko ministrstva za notranje stvari pozval vse narodne poslance k seji parlamenta, ki se vrši v ponedeljek dne 20. t. m. ob desetih dopoldne. Na tej seji se določi dnevni red prihodnje seje.

NOVA MUSLIMANSKA MINISTRA.

Belgrad, 17. febr. (Izv.) Muslimanski klub je sklenil na današnji seji, da vstopita v vlado namesto odstopivših muslimanskih ministrov poslanca Omerović in Vilo-vić. Posvetovanje je trajalo več dni, ker ni nihče izmed muslimanskih poslancev hotel vstopiti v vlado. To dokazuje, da so bile vse pritožbe klubove opozicije glede državne uprave upravičene.

PROTI NOVIM DAVKOM.

Belgrad, 17. febr. (Izv.) V prvi sekciji finančnega odbora je posl. Škulj povodom razprave o državnih dohodkih v letu 1922 nastopil proti davku na imovino.

ZA OPROSTITEV DAVKA NA VOZOVE.

Belgrad, 17. febr. (Izv.) Posl. Škulj je posredoval pri finančnem ministru dr. Kumanudiju, naj se oproste davka vozovi na peresa, ki služijo za službene posle.

ZA OLAJŠANJE OBMEJNEGA PROMETA.

Belgrad, 17. febr. (Izv.) Poslanca Jugoslovanskega kluba Klekl in Žebot sta posredovala pri glavnem ravnateljstvu carin, naj carinski uradniki ne delajo zaprek pri tranzitnem prometu Ljutomer—Radgona—Spilje—Maribor. Zahtevala sta, naj se pri pogajanjih z Avstrijo naglašata celovški sporazum, po katerem je blago v tranzitnih vagonih prosto carine. Zahtevala sta, naj se ves obmejni blagovni in osebni promet radikalno ublaži. Upravnik glavnega ravnateljstva carin je obljubil, da bo upošteval predloge poslancev. Poslanca sta nadalje odločno protestirala, ker v zadnjem času obmejne carinarnice zabranjujejo kmetom iz Slov. goric voziti žito v mlino in les na žage ob Muri. Upravnik glavnega carinskega ravnateljstva je izjavil, da posamezni carinski uradniki niso postopali po zakonu in da bo to zadevo uredil.

PREGANJANJE KATOLIŠKE MLADINE V DALMACIJI.

Belgrad, 17. febr. (Izv.) Posl. dr. Dulibić je stavil prašane na notranjega ministra radi preganjanja katoliških omladincev na zboru v Klišu (Dalmacija) po oblasti. Pri tem žalostnem pojavu so tekmovali okrajni glavar Ivić, načelnik železniške postaje v Klišu in orožništvo, kdo bo v večji meri kršil napram omladincem določila ustave. Zahteval je, naj se takoj izvede preiskava ter kaznujejo krivci, ki so postopali proti zakonu.

ZA ČLOVEŠKO POSTOPANJE Z VOJAKI.

Belgrad, 17. febr. (Izv.) Posl. Brodar je stavil vprašanje na vojnega ministra radi slabega postopanja s slovenskimi in hrvaškimi vojaki, katerim se prepoveduje celo čitanje hrvatskih in slovenskih listov, kakor n. pr. v Osijeku in Nišu. Obenem je tudi protestiral proti nesnažnosti v vojašnici v Negotinu.

PRORAČUN MINISTRSTVA ZA PRAVOSODJE.

Belgrad, 17. febr. (Izv.) V ministrstvu za pravosodje je danes razpravljala druga sekcija finančnega odbora o proračunu tega ministrstva, v kolikor se nanaša na Hrvatsko in Slavonijo. Iz poverjenikstva za pravosodje na Hrvatskem in Slavoniji se je razpravljalo o staležu uradništva pri stoju sedmoric, banskega stola in drugih državnih uradih. Črtano je bilo samo ono osebe, ki je zunaj statusa. Tekom debate se je uvidelo, da so posamezne postavke vse premalo budgetirane, in da ministrstvo za pravosodje zahteva novo povišanje rednim potom. — Jutri bo druga sekcija razpravljala o ministrstvu za vere, v ponedeljek ob treh popoldne pa bo nadaljevala pretres o ministrstvu za pravosodje in pride na vrsto Bosna in Hercegovina.

ODPOKLIC »JUGOSLOVANSKEGA DIPLOMATA«.

Dunaj, 17. febr. (Izv.) Prvi legacijski tajnik St. Pelivanović pri jugoslovanskem poslanstvu na Dunaju je radi različnih nerednosti bil odpoklican v Belgrad. Kot v dja tiskovnega referata se je izkazal za popolnoma nesposobnega. Pričakujemo, da si bo naše zunanje ministrstvo za bodoče pripravilo novo blamažo s takimi strokovnjaki in bo poslalo na to mesto sposobnega uradnika.

JUGOSLOVANSKA PODPORA BIVŠEMU CESARJU KARLU.

Pariz, 17. febr. (Izv.) Kakor poroča »Petit Parisien«, se je veleposlaniška konferenca bavila z jugoslovanskim memorandom glede subvencije za bivšega cesarja Karla. Konferenca je sklenila, da bo izročila vprašanje posebnemu odboru, ki bo svoje sklepe nemudoma objavil.

ITALIJANSKI KREDIT AVSTRIJI.

Dunaj, 17. febr. (Izv.) Kakor doznava Dunajska uradna poročevalnica z merodajne strani, bo po dosedanjih poročilih znašala višina italijanskega kredita Avstriji najmanj toliko kakor francoska kreditna pomoč.

SPOR V ČEŠKOSLOVANSKEM KABINETU.

Praga, 17. febr. (Izv.) Socialistični minister Haberman se je sprl z nekaterimi člani kabineta, vsled tega bo brzkone izvajal posledice in podal ostavko.

G. Pinel:

Amerika in genovska konferenca.

Večina finančnikov in državnikov je prepričana, da je blagostanje Amerike odvisno od blagostanja Evrope. Pred dvema mesecema so nekateri moči silili Hardinga, naj vzame sam iniciativo za gospodarsko konferenco, koje glavni predmet bi bil razoroženje na suhem in ki bi se zbrala pred 1. marcem v Washingtonu. Toda razmere so se spremenile.

Zakaj se Amerika obotavlja vdeležiti se konference v Genovi? Amerikanec Paul Scott Mowrer navaja sledeče razloge, ki so merodajni za ameriško politiko: Trdovratno stališče Francije glede Capital Ships, francosko-britanski spor radi podmornikov, odlašanje Japonske, da bi prodala nazaj Kitajski železnice v Šantungu, ali da bi drugje v daljnem vzhodu napravila kako koncesijo, so razočarale Ameriko glede uspešnosti mednarodnih konferenc.

Francosko-britanske diference so okrepile tradicionalno politiko Amerike, ne vmešavati se v evropske razmere. V vsej Ameriki je mogoče 50 mož, ki poznajo do dna mednarodno politiko, in kakor je znano, ni nihče od teh na kakem merodajnem mestu. Ta splošna nevednost povzroča, da nikakor ne razumejo evropskih dogodkov, ki jih presenečajo. Zato mislijo, da so evropski narodi zelo čudni in da delujejo ne-logično in nenavadno.

V splošnem se ameriška javnost bolj približava stališču Anglije glede Evrope. Menijo, da je britanska politika razumna, miroljubna, humanitarna, stvarajoča in izvedljiva z gospodarskega stališča, dočim je francoska politika nerazumna, egoistična, razdirajoča in gospodarsko slaba. Toda globljih motivov Anglije in Francije ne poznajo.

Ameriško mišljenje sloni na površnem sentimentalnem razmišljanju. O Franciji mislijo, da nima nikakega načrta za obnovo Evrope ali zelo malo praktičnega, o Angliji, da ga ima, da govori ta načrt o trgovini, o tržiščih, o investicijah, isto kar zanima Amerikance.

Dasiravno Amerika simpatizira z Anglijo in želi nadomestiti francoski bojeviti duh z duhom miru Lloyd Georgea vendar nikakor ne misli podpirati tja v en dan Anglijo proti Franciji. Amerika želi, da se Anglija in Francija sporazumeta, vendar ne more staviti nikakega predloga niti eni niti drugi. To je drug vzrok, da ne pošlje svojega zastopnika.

Končno je za Ameriko merodajno rusko vprašanje. Pred dvema letoma so nekateri mislili, da se vlada sovietov ne da kvalificirati, drugi zopet, da je to vsaj začetek na bolje. Nič gotovega se ni vedelo in napadali so prav ostro vlado, ker ni hotela priznati sovjetov. Od tega časa je mnogo opazovalcev posetilo Rusijo. Boljševiki so dovršili uničenje, začeto po vojni. Niti ene svetle točke ne vidijo na tej temni sliki. Zato je vsa Amerika močno sovražna sovjetom. Vlada je opetovano izjavila, da ne more imeti stikov z diktaturo, ki se hvali, da noče izpolniti zavez, ki rovari po tujih krajih in ki ne priznava mednarodnih obveznosti. Organizirani delavci, trgovci, finančniki, duhovščina podpirajo vlado v tej zadevi.

Združene države nočejo niti razgovarjati, niti pogajati se s sovjeti niti v Genovi, niti drugod. Ako imenovani faktorji še ne bi zadostno opravičevali odsotnost Amerike, pravi Pavel Scott Mowrer, lahko navajam še dva važnejša vzroka, ki ne dovoljuje, da bi se mogla Amerika aktivno vdeležiti konference v Genovi.

Prvi je ta, da konferenca v Washingtonu še ni končana in da se zavlačuje. Vlada je obračala vso svojo pozornost in ves svoj čas na vprašanja razorožitve in na vprašanja daljnega vzhoda. Rada bi živjela malo počitka, da se peča tudi z nujnimi notranjimi posli.

Če tudi konferenca v Washingtonu srečno dokonča svoje delo, vendar ne bo vresničila vseh nad, ki so jih vanjo stavili. Njene odločitve se nahajajo v raznih pogodbah, in te morajo pred senat, da jih

ta ratificira. Ako bodo sprejete, bodo najbrže šele po dolgih debatah.

Blizu pomladi se vrše legislativne volitve. Notranja vprašanja presegajo navadno v Ameriki vsa vnanje-politična. Iz strahu, da ne bi izgubili volivcev, republikanci ne bi se upali udeležiti se nove konference, preden niso rezultati prve sprejeti po senatu.

Končno so vsi razumnejši Amerikanci mnenja, da ne bi se mogla Amerika vdeležiti konference v Genovi, ne da bi se tam vršila pogajanja radi zavezniških dolgov. V tem vprašanju pa ni samo vlada sama raznega mišljenja, ampak ji tudi kongres odreka polnomoč, da bi ta kaj odločevala brez predhodnega dovoljenja kongresa. Radi tega je vsako pogajanje o dolgovih nemogoče.

Torej ameriška vlada ni pripravljena, da bi šla v Genovo. Politično ni v stanju staviti predlogov, ki bi sloneli na evropski realnosti, gospodarsko pa ima vezane roke po obeh zbornicah. Ameriški narod želi konferenci obilo vspeha, zato se je vdeležiti kot opazovalec.

Vprašanje humanistične gimnazije

(Odgovor gospodu D. M. v »Slovenskem Narodu« 18. t. m.)

Vsi argumenti, ki jih navaja D. M. za pribečevsko reformo našega srednjega šolstva, so samo variacija ene in iste osnovne misli: *primum vivere, deinde philosophari*. To se ne pravi nič drugega kakor: danes se ceni samo denar, dobiček, stvarne dobrine, dober gšeft, idealizem pa naj se zmeče med staro šaro. Tega pa nam ni bilo treba povedati, to vemo mi sami. Mi pravimo le, da naj srednja šola pač služi življenju, toda naj mu daje tudi smer, ne pa da bi služila še večji materializaciji življenja, to se pravi, da bi se usuznjila takozvanemu »realizmu«, ki ni nič drugega kakor kult materije, zunanega uspeha, materialnega blagostanja in kapitalizma. To se ne pravi služiti resnično blagemu in idealnemu življenju, marveč ga razdirati in pospeševati umsko in moralno dekadenco našega veka.

Ni brez pomena, da pribečevska reforma poleg te »realizacije«, recimo z edino pravim izrazom, materializacije srednjega šolstva, stremi za izločitvijo versko-moralnega elementa, ki je bil temelj starogrške in starorimske vzgoje in krščanstva, katero je vse plemenitejše elemente klasicizma prevzelo in še bolj poduhovilo. To je eno z drugim v bistveni zvezi in za duhu Pribečevičeve reforme značilno.

Čudno se nam tudi zdi, da D. M. ne razume, kako bi mogla humanistična gimnazija biti najtrdnější jez zoper materializacijo življenja, saj je — tako argumentira — ni mogla preprediti! Ta uganka se da po naših mislih lahko razrešiti. Vzroki materializacije in mehanizacije življenja leže globoko in imajo najrazličnejše vzroke ter so privedli med drugim tudi do vedno večjega omalovaževanja klasicizma, kar je seveda tudi na šolstvo vplivalo, tako da klasični pouk s a m n a s e b i res ni več mogel zajeziti navala materializma. Če propada duh, tudi oblika ne more več vršiti svoje funkcije; kljub temu pa se vsaj ohranja zavest o nekih višjih vrednotah, ki more ob svojem času zopet pomagati, da se pospeši duševni preobrat v človeštvu. In ker se ta proces res že vrši, dasi je šele v začetkih, zato je misel o uničenju humanistične gimnazije nesrečna, naj se zdi ljudem, ki sledijo vsaki modi, še tako »napredna«.

Če se D. M. sklicuje na to, da se je »realizacija« našega srednjega šolstva začela že pred Pribečevičem, ki ga smatrajo demokratski menda za drugega Komenskoga, ni ta dokaz vreden pipe tobaka. Naši dijaki se že iz zadnjih let avstrijske dobe ne uče več grščine. Kaj potem? Kakšen napredek je to? Zdej se ne bodo tudi ne latinščine. To je še večji kulturni napredek. Nemščine se itak ne. Tudi napredek. Francoščine, angleščine, ruščine, s tem jih vendar tudi ne bomo preoblagali, kajti moderno vzgojno načelo je, da se mladi človek sam sploh ne trudi, ampak da se mu vse prinese na krožnik. In tudi če bi se uvedli vsi ti moderni jeziki, kakšno učenje bo to brez klasične podlage, kaj pomeni vsa francoska in angleška literatura brez humanizma, ki je njihova podlaga! Sploh, gospod D. M., čisto odkrito povemo, umski nivo naše mladine se bliža rapidno stopnji 0 in vaše izenačevanje naše gimnazije s srbsko pa ga bo potisnilo še p o d ničlo; saj je dr. Alfred Šerko v dovršenem članku, ki se ni še nihče iz »realistov« nanj ozrl, povedal z nepobitnimi dokazi, kakšno generacijo je vzgajala humanistična gimnazija in kakšne duševne sirote se fabricirajo v naši moderni srednji šoli. Le pojte vprašati na univerzo!

Da pa pri tem pride v poštev gospod Pribečevič, je čisto jasno, in sicer zato, ker je že njegovo ime porok za to, da srednješolska »reforma« zasleduje politično-strankarske, ne pa kulturnih ciljev.

Profesor.

Pismo iz Gorice.

Preteklo dni, dne 3., 4. in 5. februarja se je vršil v Gorici po vojni eden prvih in največjih socialnih tečajev, ki ga je priredila »Kmetiska in delavska zveza«. Socialni tečaj se je izvršil nepričakovano dobro in bo rodil obilo uspehov. Udeležilo se ga je nad 60 moških in mladeničev iz vseh krajev Primorske, ki so prisostvovali skozi tri dni vsem predavanjem, ki jih je bilo kakih 15. Vsa ta predavanja so razpravljala o najzanimivejših predmetih, o vprašanjih, na katere si mora znati odgovoriti vsak naš organizator, vsak naš delavec na deželi. Bil je govor o socializmu, o narodnem gospodarstvu, o deželni in občinski upravi, o izobraževalnem delu, o govorništvu, o krščanstvu, dr. Kreku; poslanec Šček je razložil program »Kmečkih in delav. zvez«. Razveseljivo je dejstvo, da so se udeleženci v obili meri udeleževali debate in se niso ustrašili povedati tudi svoje mnenje, če se s kako točko niso popolnoma strinjali. To je bilo znamenje, da so bili udeleženci tečaja samostojno misleči ljudje, ki o vprašanjih razmišljajo in jim je socialni tečaj pomagal dati nanje jasne odgovore in pokazati pot, na kateri leži gospodarska, kulturna in politična rešitev našega ljudstva. Vsi so bili ob slovesu enoglasnega mnenja, da je ta socialni tečaj obilo koristil in da se mora drugo leto podoben tečaj še vršiti.

Zdi se, da se približujemo časom, ko bo vse primorsko ljudstvo stalo v krepki in enotni politični, gospodarski in prosvetni organizaciji in ga ne bo mogla nobena sila več izpodmakniti.

Goriški Italijani, ki simpatizirajo z Bombičem, so nekoliko pozabili na poraz pri občinskih volitvah, a popolnoma ne. Njih listič se neprestano spominja na »žalostno« dejstvo, pomagajo mu pa tovariši iz Vidma, ki gledajo kot »pravoverniki« Italijani Goričane nekako od zgoraj doli. »Popolo Friulano« jim je prav zasolil, ko je dejal, da je Goriška priključena sicer Italiji, ne pa videmski provinci in da to tudi nikoli ne bo. Za to priključitev so vsi oni Italijani, ki s fašisti vred iz strahu pred Slo-

venci nočejo avtonomije. »Popolo Friulano« je list, ki zastopa odkrito načelo za pomirjenje in mirno sožitje med Slovenci in Italijani. Tako je prinesel list zadnji teden šest listovih kolon dolg intervju s poslancom Ščekom, pod naslovom poslančevih besed: »Potrebno je, da Italijani in Slovenci sodelujejo v korist dežele.«

Državna meja žiri — Idrija.

Parkrat smo že opozorili na nevezdržnost meje, kakor so si jo postavili Italijani med Idrijo in Žirimi brez vsakega ugovora od strani naše vlade. Kdor pozna te kraje, se bo zavedal, kaj pomenja to za varnost naše meje, ako ostanejo poleg Blegoša še zadnji hribi ob sorski kotlini v laških rokah. Ceste, ki vežejo Žiri z Logatcem, Škofjo Loko in Vrhniko, so potem v območju laškega topništva. Ljubljani je malo pomagalo, da so jo l. 1918. maloštevilni Srbi obvarovali laškega vpadu — nevarnost laškega topniškega ognja bo vedno nad Ljubljano in njeno okolico, dokler bodo Italijani v posesti vseh hribov med Idrijo in Žirimi. Tudi iz strateških ozirih je izguba Idrije, Vojsko (najvišja vas na Kranjskem, 1090 m) in idrijske soteske (ob Idriji do goriške meje) za varnost naše meje usodnega pomena — treba bi bilo druge armade, da bi prodira skoz to v bistvu nekdano drugo Boroevičevo črto, nego je laška; ako pa na tej najzapadnejši meji naše države žrtvujemo brez ugovora še svoje zadnje opiralne točke, potem se mora pameten človek vprašati: »Kaj se je — ali kaj se v bodočnosti sploh namerava storiti za varnost naše zapadne meje v ožigled dejstvu, da ima naša država ravno na tem delu strnjena najbolj opasna sovražnika: Nemci in Laha?« — Lega naše države — na dolgo stegnjene ozek pas med dvema velesilama, ako računamo s priklopitvijo Nemške Avstrije k Nemčiji kot z dejstvom, in v ostalem obdan z državami, ki so nam bolj ali manj neprijazne: vsem skupaj namreč zapiramo pot do morja! — strateško ni ugodna, in ako so si pridržali Italijani v rapalski pogodbi pravico, da korigirajo mejo iz strateških ozirih sebi v korist, bi bila to stokrat večja dolžnost naših državnikov. Po vsem tem, kar se je zgodilo, vstaja v človeku, ki začudeno zre v razgrnjeno in odprto stran naše severozapadne meje, dvom, so li ti gospodje, ki so dovolili to mejo, poznali sploh te kraje; ali pa sum, niso li mislili v Versailles vsi skupaj prej na varnost Italije z ozirom na možnost napada od severa, nego pa na varnost naše meje nasproti Italiji. Črta Triglav—Blegoša—Žiri—Idrija opravičuje oboje.

V zadnjem trenutku rešimo lahko vsaj še nekaj. Razmejitvena komisija zahtevaj vsaj tu korekturo v našo korist. Pristavimo pa kaj željo, da bi se gospodje, ki bodo zastopali našo vlado, interesirali za naše kraje in njih imena; v rapalski pogodbi so imena, ki jih v resnici ni — ali so bila popačena ali nalašč potvorjena; kdo ve? Slučaj z Breznico, o katerem smo zadnjič poročali, nas navdaja s strahom, da se utegne še kaki vasi žirovske občine isto primeriti, da postane čez noč laška.

Meja Žiri—Idrija ni le zadeva žirovske občine, marveč je narodna, je državna zadeva. In gospodje, ki naj vodijo račune za narod in za državo, naj je v tem važnem momentu ne zgrešelj!

Priznanje albanske vlade.

Belgrad, 17. febr. (Izv.) Albanski minister za zunanje stvari Fan Noli je zaprosil našo vlado v imenu albanske vlade, da se kabinet v Tirani prizna kot legitimni predstavnik Albanije. Hkrati prosi, da se Albanija prizna kot suverena država in da Jugoslavija imenuje poslanika, ki naj jo zastopa pri vladi v Tirani. — Poleg brzobjavke, s katero je Albanija čestitala kralju

Aleksandru povodom njegove zaroke, je to druga brzobjavka, s katero se tiranska vlada obrača do naše.

Glasilo frankovcev o razmerah v hrvatskem bloku.

Zagreb, 17. febr. (Izv.) Zadnje dni se opaža, da obstoja v hrvatskem bloku neka nejasnost in rivaliteta. Tako n. pr. piše glasilo frankovcev »Hrvatska Misao« ostentativno, da obstoja danes popoln program in soglasnost med frankovci in radičevci, toda pripominja, da je bilo v vodstvu hrvatske republikanske seljačke stranke neko lavičanje, ali naj gredo poslanci v Belgrad ali ne. Nekateri so menili, naj bi poslanci ostali doma, drugi pa so sodili, da bi vsled tega utegnili priti do usodepolnih izpemb v okrilju hrvatske republikanske seljačke stranke v prilog frankovcem. Ti so morali storiti korake, da se odstrani nezadovoljnost med radičevci. Sprožili so tudi misel, da bi se formalno fuzionirali, ker so se začele vrste krhati. O hrvatski zajednici govori »Hrvatska Misao« s precejšnjo rezervo in nezaupanjem in celo z neko prezirljivostjo. List odklanja njen program in obsoja zavlačevanje, da se definitivno odloči kreniti na levo. Razmere v hrvatski zajednici so precej nejasne, ker obstoja zelo močna skupina intransigentnih elementov proti Srbiji; je pa tudi zelo mnogo takih, ki se ne morejo odreči svojem idealu. Zato pravi »Hrvatska Misao«, da hrvatska zajednica ne prihaja v resno kalkulacijo. V nekem drugem članku napada list gotove elemente, ki hočejo licitirati na nižje. »Hrvatska Misao« pravi, da bo o priliki govora jasneje. Če bo treba, bo pokazala tudi na poedince in na njihovo delovanje.

MEDNARODNI EVHARISTIČNI KONGRES.

Rim, 17. febr. (Izv.) Papež Pij XI. je odredil, da se mednarodni evharistični kongres otvori dne 24. maja.

DR. BENEŠ NA POTI V RIM IN BELGRAD

Pariz, 17. febr. (Izv.) Kakor doznava londonski poročevalec »Tempac«, odpotuje češkoslovaški ministrski predsednik dr. Beneš danes iz Londona v Rim in Belgrad.

SMERNICE SLOVAŠKE LJUDSKE STRANKE.

Bratislava, 17. febr. (Izv.) Posl. Hlinka je izjavil, da je smernica politike slovaške ljudske stranke zapisnik pittedburškega dogovora, ki zagotavlja Slovaški popolno avtonomijo. Razdelitev v okrožja pomenja to avtonomijo. Slovaška ljudska stranka se bo borila z vsemi sredstvi za to avtonomijo ter bo skušala ustvariti v ta namen blok vseh slovaških strank. V cerkvenopolitičnih vprašanjih bo slovaška ljudska stranka nastopala z najostrejšimi metodami.

POLJSKI ČASNIKARJI NA PRAŠKEM VELESEJMU.

Praga, 17. febr. (Izv.) Na praški vzorčni semenj spomladi bo došlo večje število poljskih časnikarjev, ki ostanejo v Češkoslovaški kakih 14 dni v svrhu proučavanja gospodarskih in kulturnih vprašanj. Češkoslovaški časnikarji nameravajo še letos vrniti poset.

ODPRAVLJENI DVORNI SVETNIK.

Praga, 17. febr. (Izv.) Pravosodno ministrstvo bo izdalo odlok, po katerem se bodo svetniki vrhovnega sodnega dvora, ki so imeli pod starim avstrijskim režimom naslov dvornih svetnikov, imenovali odslej apelacijski svetniki.

U nedela pu kusil sm ubleku frišna srajca, ke sm s ja kupu še pred pulomam, zdej s še knofa nism mogu kupet, ke se m je za pestjo utrgu, no, in sm šou u kavarna na ena črna čorba. Pa nism šou zavle čorbe, ampak zatu, de zvem, kaj se kej pu svete gudi in pa, de s mal douhčes preženem.

Kumi stopm u kavarna, pa me že edn pucuka za rukau:

»Serbus Zgaga! Dejna, pa tlela h men prsed. Pet lašk let te že nism vidu!«

Jest ga gledam in gledam, pa se nism mogu zrajat, kdu de b biu.

»Lej ga šmenta, zdej me pa še na puzna več, al me pa neče spuznat. A res več na puznaš mešetarja in hišnga pusestnka iz Kurje vasi? Sej sva vnder sležila skp pr zipcencarjeh, ferte kumpani.«

»Buh te žiu, šime! Kdu te u pa puznou, ke maš taka brada, ket kral Matjaž. Kuku se pa že kej maš?«

»Kuku se pa čm met, kukr holt druh oča. Veš kaj, Janez, morm te puhvalt: zadnč s prou fejšt ud tisth zlatih zob pvedu. Sam če b se teh ldi kej prjel; ampak naš demokratski in slabostojni kmeti maja pretrede buče, pa prevelike varžete, ministr za finance pa nuca zmeri več gnarja in tku je use zastojn, če še tku trobš. Zameru se jm uš, de te še nubedn več pugledu na bo, družga nč. Jest b šou na tojm meste raj ministre za financije na roka in mu pumažu iz dobrem svetam iz lebeta, kokr pa de se tlela norca delaš iz srumaku, ke s morja glava belt, na ker plat b se nas dal še kej uskubt. Sej b se jest sam purjeu tega dela, ampak jest nism tak pis-mouk, kokr ti in m dela pisajne prevelike težave.«

»Kuku mu pa čm jt na roka? Kašneh novh dauku jm na morm nasvetvat, ke je že use ubdaučn. Prauja, de sa že tist knofi na suknah, ke se na nucaja za zapejnat, ampak sa sam zavle lepšga pršit, ubdaučn. A mu čm nasvetvat, de nej tud použuve

hiše ubdauča; ke nam ja pa lohka použi pupihaja iz sojm hišam ured iz dumuvine čez grenca. Tu b blu nepremišln ud mene in b lohka naša država spravu iz takmu svetam u velika zadrega. Tori kaj čm strit? Iz novm daukm na gre u našh krajh nč več, tu morš sam sprevidt.«

»Maš prou, Janez. Iz novm daukm se u našh krajh res na da nč več pumažat; če b pa na prmer ministre Pučne naložil kašn prumetn dauk na kepčija iz volmi, tu pa še za mislt ni. Ministr Pucl b s na pu-stu kej tagca dupast, ampak b zagrabu za soj ministrsk stou in začeu upletat ukul sebe, de b use ministre in narudne pu-slance pregnou ne sam iz narudnga več, ampak iz cele Judoslavije. Veš, ministr Pucl je holt Pucl in ni dobr iz nem češne zobat. Tu m u prtrdu še clu sam ministr na razpulaga, ne dohtar Kukuc.«

»No viš, kua pa čš pol nardit?!«

»Veš na kašna viža b se dau prdubit še kašn groš za našga ministra za financije? Jest sm že parkat mislu na tu. Viš, tist, ke najšd pu tleh na pašnk, b se še lohka ubdaučl al pa monopoliziral, kukr tubak. Prauja, de ma tista stvar prbližn tak žmht in duh kukr zdejšn »Najfiniji turški«, če pa bl deši, pa kt zdejšn »Najfiniji hercegov-vački«, cnej je pa velik. Viš, če tula usi kadiuci pugrunta, pa u mela država velika škoda iz sojmu monopolam na tubak,

ke se u usak rajš puslužu tistga, k je bulš in cnejš, kukr pa de b se pustu na tku nagraužna viža uderat s tubakam. De se pravočasn prepredt ta nesreča in ubvarva zgube naša država, nasvetvi ministre za financije gespude Kumandit, de nej hitr in brez usacga udlašajna monopolizira take in enake stvari, ke b ih žal ldeje nucat namest tubaka; jm nastau ena puštena cena, de u kej zalegl. pa u hmal iz usacga lebeta in u lohka še bl šaru iz našmu gnarjam kukr du zdej. Če u pa roke naskriž držu in sam premišlvou, če se u dal iz suheh češpl še kej žunfta izžet, me pa žihr ta male miš sneja, če naua pršli usi skp iz naša dumuvina ured na knt.«

»Šime, ti pa viš use preveč črn ukul sebe. Jest mislm, de se u hmal kej prkucni. Sej nuč in dan iz izvažajnam valuta zbulšujeja. Tulk morma sej pučakat in putrpet, de naua mel nubene rči več za pud zube in pa za na žvot nateknt, pol ni hudiman, de b na bla valuta dobra. Lej, ministr Kumandi že mende sam kumi čaka, de b tku pršlu, de nm u dau sej lohka gmh in nas nau treba zmeri cufat in se s klerikalci bost in s psit use sorte naprej metat. Kedr uma enkat čist na suhm, uš vidu, tekat nam uja autunumija še punujal in ja za nam metal. Dokler je pa še kej u lonce, pa nisa naumn, de b ga ud sebe udrival.«

SOCIALDEMOKRATSKI TEROR.

Moravska Ostrava, 17. febr. (Izv.) Te dni so bili pred sodiščem v Morav. Ostravi obsojeni socialistični rudarji, ki so svojejasno s svojim terorjem izgnali iz rogov trščansko socialne delavce. Po obsodbi so hoteli krščansko socialni delavci vrniti na delo, socialisti pa so izjavili, da prni akoj stavitki, vsled česar so se morali trščansko socialni delavci zopet odstraniti.

STAVKARSKO GIBANJE V OSTRAVI IN KARVINU.

Praga, 17. febr. (Izv.) Rudarji ostravsko-karvinskega premogovnega okoliša, ki so nezadovoljni s praškim dogovorom od 10. februarja, so uvedli po rovih glasovanje o sprejemu oziroma odklonitvi tega dogovora. Dosedaj se je izreklo 90 odstotkov proti praškemu dogovoru. Končni izid glasovanja bo znan šele jutri. Praški dogovor so podpisali zastopniki delodajalcev in delavstva, vendar pa izjavljajo delavci, da ne more biti zanje obvezen, ako se ne izrečejo zanj vsi delavci. Z ozirom na to je pričakovati, da bo v ostravsko-karvinskem premogovnem okolišu znova izbruhnilo splošno delavsko gibanje.

NEMSKO-ČESKOSLOVAŠKI DOGOVOR.

Praga, 17. febr. (Izv.) V prihodnjih dneh bo podpisan med Nemčijo in Češkoslovaško sklenjeni dogovor glede obojestranskega državnega pravnega varstva pripadnikov obeh republik.

PALAČE ZA ČEŠKOSLOVAŠKA MINISTRSTVA.

Praga, 17. febr. (Izv.) Čehoslovaški ministrski svet je sklenil, da se takoj prično predela za zgradbo 20 palač, v katerih si se nastanila posamezna ministrstva.

ČESKOSLOVAŠKA CERKEV.

Olomuc, 17. febr. (Izv.) Čehoslovaški cerkveni občini v Litovelu in Veliki Bistrici na Moravskem sta bili uradno priznani.

GROF BETHLEN ZA VLADO POLJEDELSKESKE STRANKE.

Budimpešta, 17. febr. (Izv.) Med poslovnim obedom, ki ga je včeraj priredila stranka malih poljedelcev, se je izjavil ministrski predsednik grof Bethlen v svojem govoru proti vsaki koaliciji. Vladati mora enotna stranka, ki jo tvorijo poljedelci, ki hočejo imeti narodnega kralja. — Szabo-Nagyatad je izjavil, da se kralj na Mažarsko ne sme prej vrniti, dokler se ne uredi številna državnoppravna vprašanja.

LIKVIDACIJA AVSTRO-OGRSKE BANKE.

Berlin, 17. febr. (Izv.) Na konferenci nasledstvenih držav glede likvidacije Avstro-ogrske banke se je na današnji seji predložila vprašalna pola, ki so jo izdelali likvidatorji na podlagi dosedanjih ustnih razprav. Ko so o tem razpravljali, se je pokazala potreba, da morajo delegati dobiti od svojih vlad glede posameznih vprašanj nadaljnje direktive, vsled česar se je prihodnja seja določila na 6. marec.

ZNIŽANJE AMERIŠKE POSADKE V NEMČIJI.

Washington, 17. febr. (Izv.) Ameriška vlada je odredila, da se ameriška posadka v Nemčiji zniža za nadaljnje 203 častnike in 3000 mož, vsled česar bo ostalo v Nemčiji samo 160 častnikov in 2217 mož.

Politične novice.

Prepir v hiši. Samostojna kmetška in demokratska stranka sta se pošteno prli. Pri tem prihajajo na dan stvari, za katere človek ne bi bil mislil. Mi smo sicer vedno trdili, da samostojna kmetška stranka ni nič drugega kakor od demokratskega vodstva plačana in vzdrževana podružnica, ki naj pod firmo »samostojnosti« razvije enotne kmetijske vrste, da naj en del imetov prevede v liberalni tabor. Koliko nas je »Kmetijski list« zaradi tega napadal, češ, da natolcujemo, da samostojna kmetiška stranka nima z liberalnimi škrici nič opraviti, da je »katoliška« stranka, da hoče samo kmeta »osvoboditi« itd., itd. Ko sta uskoka, gg. Kuralt in Mahen trdila, da so samostojni voditelji dobili od Žerjava par sto tisoč, da v korist demokratske stranke zasejejo med kmete samostojno ljubike, so vložili poslanci SKS tožbo in mi smo takrat čisto lojalno, kakor je to naša navada, izjavili, da bomo počakali, kaj porече sodišče. Toda dr. Kukovec, ki mora te reči vedeti, je v Središču javno trdil in dal natisniti, da so se pred volitvami v konstituanto vršila med demokratsko in samostojno stranko pogajanja in da se je sklenil dogovor, na podlagi katerega so si demokratski in samostojni voditelji porazdelili med seboj mandate kakor da so kmetije ovce, ki se dajo komandirati na mig te in one stranke, kako in kaj naj volijo. Pri tem je Kukovec dejal, da je tisti dogovor tako zanimiv, da bo javnost kar strmela, če se objavi! Zdaj pa pride »Kmetijski list« in v svoji zadnji številki priznava, da so se vršili in sklenili dogovori z demokratil. Pravi pa, da tisti dogovori ne kompromi-

tujejo samostojne stranke, ampak demokratske voditelje. »Odkendaj,« pravi samostojno glasilo, »je bilo naše stališče, da se vodi vsa naša politika javno in brez tajnosti. Zvesti temu načelu smo skrbeli, da so bili tudi naši zaupniki vselej odkritosrčno obveščeni o vseh korakih naših vodilnih mož in da je vselej ljudstvo samo odločevalo o smeri naše politike.« — Oh, ti prešmentani »Kmetijski list«, topot si jo pa res hudo polomil, da govorimo v njegovem žargonu. Vedno smo obveščali ljudstvo o vseh svojih korakih in kljub temu šele danes, prisiljeni po Kukovčevih odkritjih, priznavajo, da so se zvezali z demokrati, kar so dozdale pred lastnimi volivci za žive in mrtve tajili. Šele zdaj, pravijo ti nasprotniki tajne diplomacije, bodo tisti dogovor objavili! — Mi pa pravimo, da se bo razprta zakonska dvojica zopet na skrivnem pobotala, da niti Kukovec niti Pucelj ne bosta tistih dogovorov objavila in da drug drugemu samo grozijo, da bi se lažje pobotali na račun ubogega slepega »samostojnega« kmeta, ki »odločuje smer samostojne politike...« Žalostna je ta politika in špaska obenem, toda jako draga za naše kmetško ljudstvo, ki plačuje demokratsko-samostojno tajno pogodbo s svojimi žulji, da more Pucelj biti po Žerjavovi milosti minister in se dobro preskrbeti za celo življenje.

Nezaupnica samostojnih poslancev. Samostojni poslanec Drogenig je sklicel 5. t. m. v Mozirju na Štajerskem shod, ki je bil prav dobro obiskan. Že med govorom so navzoči poslance Drogeniga ponovno prekinjali z medklici, po njegovem govoru pa je pričel govoriti svetnik trgovske zbornice g. Močnik, ki je z gospodarskega stališča orisal škodljivo politiko sedanje vlade in poudarjal, da je 99 odstot. slovenskega ljudstva za avtonomijo. Zato bi se morali samostojni poslanci, če bi jim bilo res za koristi ljudstva, postaviti v boj za avtonomijo, kakor je to storil z vso odločnostjo Jugoslovanski klub. Predlagal je, da se izreče vsem poslancem samostojne kmetijske stranke, predvsem pa poslancu Drogenigu nezaupnica. Ta predlog je bil z velikim odobravanjem sprejet.

Neprijetni indiciji. Afera Pribičević-Hercigonja še zdavnaj ni končana z raznimi izjavami Svetozarja Pribičevića napram svojim prijateljem in s pozdravnimi depešami na gospoda ministra prosvete od strani njegovih demokratskih prijateljev. Značilno je, da je začel pisati v »Radikalu« članke o tej aferi sedaj g. Stojan Protić sam, dočim je dosedaj vodil celo kampanjo glede tozadevne afere posl. dr. Ivanić. — Stojan Protić pa gotovo ne piše tjavendan stvari, ki so politično silno pomembne. Izvleček njegovih člankov objavimo, ko jih prejmemo v celoti. A tudi zagrebški »Obzor« objavlja sledeče indicije kot dokaz za tesne zveze med demokrati in Hercigonjo: 1. demokratska stranka je imela s komunisti zelo dobre zveze pred atentatom na Draškovića, kar se je zlasti jasno pokazalo v času občinskih volitev v Zagrebu; 2. poslanec Wilder priznava, da je govoril in interveniral za Hercigonjo, kar priznava tudi Pribičević in Angjelinović; 3. Hercigonja je dobil »kurirski dekret« od Pribičevića (baje brez vednosti Pribičevićeve, kar pa Stojan Protić v »Radikalu« odločno zanika) in tega dekreta mu niso odvzeli niti po proglašenju »obznanec«; 4. Hercigonja je bil uradnik pri socialnem skrbstvu l. 1921 še po »obznanec«, in demokratski poverjenik za socialno skrbstvo g. Anceľ ga ni odpustil iz službe, ampak Hercigonja je čisto mirno ostal na Brestovcu pri Zagrebu, odkoder je šele na opozorilo, da ga išče policija, s svojim »kurirskim dekretom« vred pobežnil čez mejo. — Stojan M. Protić pa navaja kot »neprijetne indicije« sledeče okolnosti: 1. V času, ko je bil Drašković umorjen in je Hercigonja iz Zagreba pobežnil, je bil Pribičević tudi v Zagrebu; 2. ko je bil Protić v Zagrebu, mu je dejal neki Srb, da je neki višji policijski uradnik iz Zagreba »zaupno« priznal nekemu gospodu, da »neka odločilna oseba« želi, da Hercigonjo dolgo išče; 3. zagrebška policija je takoj po umoru Draškovića polovila vse udeležence, samo Hercigonje ne. — Kakor vse kaže, se bo Pribičević težko opral — brez sodišča. Prijateljske izjave in mešanje spomenice hrvatskega bloka v to afero javnosti ne bo zadoščalo.

Še ena afera. Kakor je danes Evropa tisti del sveta, ki živi od samih konferenc, tako živi naša država od samih afer. Ni še končana afera Hercigonja-Pribičević, že imamo novo: Jovović-Pribičević. Jovović je bil nekaj časa žurnalist, potem »policijski pisar« na povelje Pribičevićeve in eden njegovih najzvestejših pristašev, danes pa je odločen radikal in zopet žurnalist, ki silovito napada Pribičevićovo politiko, kjerkoli more. Zato mu je Pribičević naprtil tožbo. Za revanšo je objavil Jovović v »Radikalu« dolgo odprto pismo na Pribičevića, v katerem natančno popisuje svoje nekdanje razmerje do Pribičevića. Ta ga je najprej nastavil v Smederevu. Ko pa je bil nenadoma od tam premeščen, je hotel državno službo pustiti. Preden je svojo namero izvršil, je prišel k Pribičeviću,

in pri tej priliki mu je Pribičević rekel: »Ti boš šel iz službe? O tem nočem nič slišati! Ti pojdeš, kamor ti bom ukazal jaz. V »novih krajih« naša stranka ni skoro še nič organizirana. Ti boš tam delal za našo stvar. Ti si, moj dragi, bister in okreten, in boš naši stranki več koristil kot na stotine povprečnih ljudi, ki jih imamo v teh krajih. Kadar pa bomo pripravili tla za našo končno zmago, boš dobil »zavidan položaj« in lepo mesto.« — Tako delajo demokrate na celi črti. Pravijo, da tudi v Sloveniji ni mnogo boljše.

Vzhodni inštitut v Rimu. V razkošni palači Tommasini v Rimu se je nastanil inštitut za proučevanje vzhodnoevropskih vprašanj. Ravnatelj je Nicola Festa, sloveči učitelj grške literature, ki pozna tudi ruski jezik, podravnatelj je prof. Palmieri, eden največjih poznavalcev vzhodnega cerkvenega vprašanja, ki je imel biti pozvan na bogoslovsko fakulteto v Zagrebu, pa bogve iz kakšnega vzroka ni bil imenovan, tajnik je dr. Gatto, tudi strokovnjak za ruski jezik, jugoslovansko sekcijo pa bo vodil naš rojak dr. R. e. s. Izhajala bo revija, prevede se Masarykovo delo o Rusiji, ustanovi bogata knjižnica itd. Ta inštitut bo za kulturno zbliznanje s slovanskim svetom velikega pomena.

Dnevne novice.

Naročnikom na sobotno izdajo, ki še niso obnovili naročnine za leto 1922, prihodnjo soboto ne bomo več doposlali časopisa, ako tekom tedna ne store svoje dolžnosti. Zapozneli plačniki prejmo naknadno ustavljene sobotne številke.

Oficijelna zaroka kralja Aleksandra. V nedeljo potuje kralj Aleksander v spremstvu ministrskega predsednika Pašića ministra za zunanje stvari dr. Ninčića, ministra dvora Jankovića in ostale suite v Bukarešto, kjer se oficijelno zaroči z romunsko princezino Marijo. Kralj Aleksander pride v Bukarešto v ponedeljek. V torek bo oficijelna zaroka. Na dvoru se priredi svečana večerja, katere se z jugoslovanske strani udeleži kralj z vsem spremstvom, z romunske pa kraljeva dvojica, ostali člani vladarske hiše in vlada. Po večerji bo zaroka kralja Aleksandra s princezino Marijo. Zaroko izvrši svečenik po pravoslavnem obredu. Kralj Aleksander izroči svoji nevesti krasen prstan s smaragdi, ki ga je zanj naročil princ Pavle v Parizu. Potem bo na dvoru koncert, pri katerem sodelujejo prvi romunski umetniki. Ministrski predsednik Pašić in zunanji minister dr. Ninčić se koncem tedna povrneta v Belgrad. Pred odhodom bosta imela še važno konferenco z romunskim ministrskim predsednikom.

Predavanja na ljubljanski univerzi se bodo vsled raznih ovir pričela šele z marcem. Zato se tudi inškrpicija podaljša do 1. marca. — Odbor P. D. J. A.

Cerkev v Smartnu pri Kranju pogorela. Poročajo nam: V naglici se je poročilo o grozni nesreči, ki je zadela v noči od 9. na 10. februarja cerkev sv. Martina v Smartnem pri Kranju. Zalostan in pretresljiv je bil prizor zlasti ob izbruhu ognja na zunan. Velikanski plamen se je kar v naglici razširil preko vsega podstrešja nad prezbiterijem in zakristijo ter najresnejše ogrožal poleg stoječi zvonik, ki se je že vnela. A previdnosti božji in junaški požrtvovalnosti posameznih mož in mladeničev se je zahvaliti, da se ni zanesel ogenj pri odprtinah v njegovo notranjost. — Zalostno je ljudstvo opazovalo katastrofalno nesrečo, ki je zadela odlični dom božji, postavljen s tolikim trdom njihovih starih očetov in prednikov. Skrbljivo se je vpraševalo, če bo zdržal obok, da se cerkvi ne pripeti katastrofa še v notranjosti. In Bog je verno ljudstvo uslišal. V notranjosti je cerkev ostala nepoškodovana, četudi je silna nevarnost pretela glavnemu oltarju, na katerega so skozi luknjo oboka padale različne gorljive stvari. T. j. razni goreči ostanki in iskre. — Razumljivo je pa zadelo ljubitelju nepojmljivo onečasteenje Boga in neprecenljiva škoda cerkve in njene farane. In kdo je vse to povzročil? Brezvestna lahkomisljenost nekaterih elektro monterjev, ki so sodobno napeljavali v cerkvi električni tokovod ter si v svoji perfidnosti med delom v podstrešju nad glavnim oltarjem in tabernakljem kurili ogenj, da so se bojda hodili gret. Nepojmljivo zlobno je to že z naravnega stališča in kaj šele z versko-nravnega. Res neverjetno, da morejo biti sposobni za tak obžalovanja vredni čin polnoletni ljudje. A resnično žalibog, kajti dva izmed njih sta svojo krivdo priznala, v ostalem pa bo še odločevala sodnija. — Ljudje domačini so se trenutno nemudoma in z vso verno poprijeli dela, da prejkomogoče hišo božjo vsaj zasilno pokrijejo, poglavito delo pa nas razumljivo čaka od spomladi do jeseni. Velike bodo skrbi, veliki in danes še nepreračunljivi stroški. Obracamo se tedaj že današnji na verne častilce sv. Martina, da nam na ta ali oni način kaj odpomorejo.

Trčič. V Našem Domu bo v ponedeljek predaval ob 8. uri zvečer gosp. Franc Terseglav, urednik v Ljubljani.

Poročena sta bila gosp. Karol Globočnik, fužinar v Trčiču, in gđ. Ivanka Primožič, hči gostilničarja in posestnika s pristani v Trčiču.

Odbor Slovenske dijaške zadrge v Brnu se tem potom zahvaljuje vsem onim, ki so z denarnimi prispevki olajšali gnotro stanje slovenskega dištva v inozemstvu in ga podkrepili v zavesti, da omladina, za katero stoji taka rodoljubna javnost, ne sme v borbi za boljše bodočnost omagati.

Osebnе novice s pošte. Imenovane so za postarice: poštna aspirantka Marija Grimsova pri poštnem uradu Sv. Lovrene pri Mariboru, poštna aspirantka Amalija Ponderakova pri poštnem uradu Strnišče in poštna odpravnica Anica Lenkova pri poštnem uradu Polzela. — Podeljena je odpravniška služba v Limbušu bivši poštni aspirantki Pavli Robičevi roj. Rotterjevi, v Cankovi poštni aspirantki Angeli Hauptmanovi, v Plištanju poštni pomočnici Josipini Vahovi, na Bizeljskem poštni pomočnici Zinki Potočnikovi in v Vitanju poštni pomočnici Zinki Požarjevi. — Premeščeni so:

poštni oficijal Viljem Puppis iz Maribora v Ljubljano, poštni praktikant Milan Lenassi iz Maribora v Ljubljano; poštna oficijantke: Terezija Znidaršičeva iz Ljubljane v Mursko Soboto, Mira Kocjančičeva iz Ljubljane v Slovenjgradec, Mara Primožičeva iz Račja v Ptuj, Frida Barettova iz Maribora v Dol. Lendavo, Iva Magdičeva iz Maribora v Trbovlje, Ana Kupčeva iz Celja v Zalec, brzojavni adjunkt Viktor Povše od tehn. oddelka k vzdrževalnemu oddelku v Ljubljani. — Poštni službi se je odpovedala opštna oficijantka Ana Čepejeva v Mariboru. — Začasno sta vpokojeni poštni oficijantki Jožica Kalinškova in Marija Lončarjeva v Ljubljani. — Umrli so: poštar Franc Guštin v Metliki, poštni poduradniki Filip Kalau in Anton Jeretina v Ljubljani ter Dragotin Srečnik v Trčiču. — Za mrtve sta proglašena poštna uradna služba Blaž Podbevšek v Ljubljani in Ivan Mutec v Celju.

Železniški promet. Od inspektorata državnih železnic v Ljubljani smo prejeli: Ker poslednje časopisne vesti o stanju železniškega prometa na progah državnih železnic ne odgovarjajo povsem dejstvom, prosimo, da blagovolite v zadevi priobčiti naslednje pojasnilo: 1. Sprejemanje in odpošiljanje vsakovrstnega tovornega blaga na vseh postajah in za vse postaje, kakor tudi v tranzitu preko vseh prog zagrebške direkcije je ponovno ustavljeno do večerji 20. februarja t. l. Izvzeto je ter se tedaj sme sprejemati in odpošiljati le rezijski premož in vojaško blago. V krajevem prometu na progah inspektorata Ljubljana, tedaj v Sloveniji, ni nikake prometne omejitve. Samo potniški in prtljažni promet na vseh progah zagrebške direkcije je zopet povsem vzpostavljen. — 2. V območju subotičke direkcije je do nadaljnjega ukinjen celokupni brzojavni in tovorni blagovni promet. Sprejemati in odpošiljati se sme ekspressne pošiljke do 250 kg teže, brzojavno kosovno blago do 250 kg teže na posamezen tovorni list, toda isti pošiljatelji sme istemu prejemniku poslati dnevno le po eno pošiljko. V vozovnih nakladah je dovoljeno sprejemati in odpošiljati le brzopokrajšiva živila, rezijske, državne in vojaške pošiljke. Že sprejete in medpotne pošiljke smejo izteči. V območju direkcije Subotica je potniški promet na vseh progah vzpostavljen, izvzemši proge Apatin-Sonta in Feketič-Sekič-Kula, kjer je celokupen promet še nadalje ukinjen. — 3. Radi snežnih zametov na progah sarajevske direkcije je do nadaljnjega ustavljeno sprejemanje in odpošiljanje vsakršnega blaga za te proge preko Bosanskega Broda. V območju direkcije Sarajevo je otvoren potniški promet točasno le na progi Brod-Gruž, dočim je na drugih progah še vedno ukinjen.

Razpisana poštna urada. Razpisana je poštna služba pri pošti Velika Loka (II/2) in odpravniška služba pri pošti Dolenja vas pri Ribnici (III/2). Prošnje je vložiti v 14 dneh.

Velike tatvine v Podcerkvi. V Podcerkvi so se zgodile velike tatvine. Posestnici Mariji Muk iz Podcerkve št. 38 je bila iz nezaklenjene hleva ukradena krava, vredna 13.000 kron, več obleke je bilo ukradene Jakobu Perušku v Podcerkvi in veliko jestvin posestniku Francu Trudnu.

Krvav ples. V Krasnici v Srbiji je tamnojni kavarnar priredil te dni v svoji kavarni predpustno veselico s plesom. Vino in žganje pa je plesalec tako razvnelo, da se je iz plesa razvila prava bitka, v kateri je obležalo 14 nevarno ranjenih, mnogo pa jih je odšlo z manjšimi ranami.

Husein Bošković v Skadru. Znani razbojnik in vodja hajdukov Husein Bošković, ki ga je naše orožništvo in vojaštvo preganjalo in lovilo celo leto, se je naveličal razbojništva in pobežnil v Skader. Tu hoče z nakradenim denarjem začeti poštno življenje.

Grof Karoly v Sarajevu. Na potu iz Subotice, kjer je prodal neke svoje gozdove, se je begunec mažarski grof Karoly ustavil v Sarajevu in konferiral z raznimi radikalnimi poslanci in politikmi, na kar je odpoval proti Dubrovniku, kjer še vedno prebiva s svojo rodbino.

Dobičkanosna trgovina. Mostarski listi poročajo, da hodijo v Mostaru neki agenti od hiše do hiše in ponujajo razne patriotične slike na prodaj. Na teh pohodih jih spremljajo stražniki, ki vsakogar, ki se brani slike kupiti, zabeležijo. Razumljivo je, da ta trgovina prav dobro uspeva, razumljivo pa je tudi, da provizija za razne načelnike in pisarje ni ravno majhna.

Spregovorila je. Nedavno je novomeško sodišče poizvedovalo o identiteti nekega gluhonekega dekleta, ki se je nahajala v tamkajšnjih preiskovalnih zaporih. Te dni pa se je tej ženski posrečilo uiti iz zaporov. Orožniki, ki so jo zasledovali, so jo prijeli v bližnji vasi, kjer se je prav živahno razgovarjala in povpraševala, kam vodi pot. Beg iz ječe ji je povrnil dar govora.

Največji parobrod na svetu bo spomladi dovršen v angleški ladjedelnici v Southamptonu: imel bo 56.000 ton in prostora za 4000 potnikov. Brod bo dolg 320 m, visok 32 in širok 30 m. Parnik se bo imenoval »Majestic«, ki je last angleške paroplovne družbe White Star Line in napravi 10. maja svojo prvo pot iz Cherbourga v Newyork. Parobrod bo kurjen s petrolejem mesto s premožom, kar nam dokazuje zopet velik napredek v tehniki. Kurjava s petrolejem ima to ugodnost, da se obrzdi hitrost vožnje enakomerno, medtem ko se pri kurjavi s premožom izgubi mnogo pare in se s tem zmanjša hitrost.

Radi mraza — zaprte šole. V Osijeku je več učencev vsled mraza obolelo. Vsled tega so do nadaljnjega zaprli vse šole. Isto se je izvršilo tudi v nekaterih drugih krajih Hrvatske.

Avstrijski delavci hočejo imeti tudi banko. Da žive ljudje v Avstriji v silno težkih dneh, o tem čivkajo že vrabci na stehi. A čim huje je, tem bolj rastejo banke in bančni zavodi. Zadnji čas so se še delavski krogi odločili, da ustanove strokovne delavske organizacije svojo banko. — Tudi pri nas rastejo banke kakor gobe po dožju, a z bankami vred raste draginja. Na eni strani zmeraj večje bogastvo, na drugi pa vedno večja revščina. Kam jadramo?!

Nepošten uradnik. Milan Simić, tajnik v ministrstvu za socialno politiko, je nedavno ogoljufal nekega zemunškega trgovca za 20 000 dinarjev, nakar se je odpovedal službi in pobežnil. Policija ga je te dni aretirala in oddala sodišču, kjer je priznal in izpovedal, da se je odpovedal službi, da bi se lažje skril.

V esmrtnico po pokojni gospej Katarini Kneisel se je vrnila včeraj neljuba tiskovna pomota. Za imenom g. Andrej Kneisel se mora pravilno glasiti: inšpektor Jul. Šel.

Društvo diplomiranih babic naznanja, da se je zvišala tarifa časa primerno. 694

Štalarske novice.

Mrz kot praktičen moralist. — Toliko pritožb čujemo o mrazu in njegovih zlih posledicah. Vsaj na štalerskem pa so ugotovili tudi hvalevredne posledice mraza. Znano je, da je lansko leto štalersko vino povzročilo izredno mnogo pretepotov, pa tudi ubojev. Naše proizvodnje na pristojnem mestu so doznale, da za to porotno zasodanje ni še niti enega slučajja uboja, ozir. težje poškodbe, kot navadno vsled pijančevanja. Dosedaj je na vrsti edino en slučaj uboja, pa še ta spada kot preložen v prejšnjo sezono ter izvira iz popolnoma drugih nagibov. Ako ne bo zdaj zadnje dni prepustja še kakih nerodnosti, bo te porote že v nekaj dneh konec. Na vprašanje, kako se ta izredni pojav tolmači, smo dobili v odgovor: vino za pijance ni predrago, ampak za pretepače je mrz prehud.

Grška Granitz vendar v Mariboru. Grška železna tvrdka Granitz se je že lani trudila se naseliti v Mariboru. Takrat je to akcijo, kakor je to dobro v spominu, podpiral starosta mariborskega Sokola dr. Srnc. Razvnel se je hud boj, ki je zadel tudi demokratsko stranko, ker so vplivni trgovci z železno pristajali stranke. Dr. Srnc je zagovarjal prihod grške tvrdke z nujno potrebo take ve. trgovine v korist tudi našemu kmetu, česar slovenski trgovci ne morejo izvesti, ker jim manjka tako ugodnih nabavnih zvez, kakor jih ima znana grška tvrdka. Slovenski trgovci so ugovarjali, da kar zmora grška tvrdka, zmorejo tudi oni. Vihar se je poleg. Zdaj naenkrat izvemo, da pride Granitz vendarle v Maribor. In sicer kakor nalašč, se naseli kot konkurenca ravno pred nosom največje slovenske trgovine: Pinter & Lenart na Aleksandrovi cesti. Tvrdka je od mesarja Vlahoviča kupila hišo z vrtom na najbolj prometnem prostoru blizu glavnega kolodvora. Za domačo trgovino je to hud udarec, tudi če bi bil pri podjetju udeležen naš kapital, ker izkušnje vsah takih nacionalizacij kažejo, da ostanejo pravi gospodarji pravzaprav tuji, ki importirajo iz Avstrije nam sovražno osobje.

Poročil se je g. Koštomaž Fran, češki brivec, z gđ. Rezo Marin. — Obilo sreče!

Gosnodarstvo.

LJUBLJANSKI VELIKI SEMENJ 2.—11. SEPTEMBRA 1922.

Sejmski urad je pričel ta teden z razpošiljanjem sejmskih redov in prijavnice. Kakor povzamemo iz sejmskega reda je rok na prijavo za razstavljalce določen do 15. aprila t. l. Sejmski red se v splošnem od onega v preteklem letu ni veliko spremenil. Cene prostorom so primerne in kljub znatno večji draginji od lanskoletnih le neznatno višje.

Oni, ki se hočejo letošnjega sejma udeležiti kot razstavljalci, naj kar možno kmalu svoje sodelovanje s prijavnico uradi sporoče in naj ne čakajo do zadnjega trenutka. Kakor zveemo od sejmskega urada, je zanimanje tako veliko, da je že na podlagi sedanjih dopisov jasno videti, da sedanje sejmišče ne bo za letošnjo prireditel več zadostovalo in ga je neobhodno potrebno razširiti. Ako se sejmišče ne poveča, ni mogoče, da sejmski urad zadosti željam razstavljalcev, posledica tega pa bo, da je tudi popolnoma nemogoče vzdržati prireditel na onem višku, kakor se vsestransko želi. Vsa javnost je pretečno leto enodušno pozdravljala to našo res velikopotezno prireditev, od katere je imela Ljubljana velikanske, tako moralne kakor tudi materialne koristi.

Ljubljanski veliki semenj je preteklo leto napravil na vse obiskovalce najboljši utis. Ta utis pa ni povzročila samo dobro organizirana prireditev, izvanredni okus in discipliniranost razstavljalcev, ampak v jako veliki meri tudi srečno izbran prostor, katerega pridobiti se je prirediteljem velesojna posrečilo po naklonjenosti mestne občine Ljubljanske. Vsaki drugi prostor, ki bi se zamogel pridobiti edinole na periferiji mesta, bi že radi oddaljenosti, radi pomanjkanja prometnih sredstev itd. na obiskovalce neugodno vplival. Tudi v drugih velikih inozemskih mestih so sejmišča nameščena v pretežni večini v mestu samem. Zato je takorekoč »conditio sine qua non« ne samo, da ostane sejmišče na svojem sedanjem mestu, da skrbje prireditelji za primerno razširjenje tega, ampak da merodajni krogi tudi po najboljši možnosti podpirajo stremljenja, ki služijo edinole hasku in propehu našega narodnega gospodarstva in našega mesta.

BORZA.

Zagreb, 17. febr. Devize: Berlin 154.50 do 185, Bukarešta 0—240, Milan 1485—1500, London (izplačilo) 1440—1446.75, (ček) 1342—0, Paris 2065—2080, Praga 583—588, Svica 6015—6020, Dunaj 5—5.10, Budimpešta 47.50—48.50. Valute: dolarji 203—204, avstr. krome 5.20—5.30, carski rublji 23.50—20, napoleonori 1160—1180, nemške marke 153—0, romunski leji 238—241.

Belgrad, 17. febr. Valute: ameriški dolarji 75, nemške marke 30, romunski leji 61, napoleonori 280. Devize: London 336, Paris 667, Zeneva 1505, Praga 147, Dunaj 1.26, Berlin 38.80, Milan 375, Budimpešta 12.15.

Dunaj, 17. februarja. (Izv.) Zagreb 1908 do 2002, Belgrad 7900—8010, Berlin 3007—3103, Budimpešta 973.50—978.50, Bukarešta 0, London 26990—27010, Milan 20800—20910, New-York 6248—6252, Paris 58980—54020, Praga 11772 do 11778, Sofija 3985—4003, Curih 121775—121823. Valute: ameriški dolar 6173—6177, bolgarski levi 8705—8803, nemške marke 0, angleški funti 26100—26210, franc. franki 53680—53720, ital. lire 29590—29610, dinarji tisočaki 7930—7950, romunski leji 4025—4035, švic. franki 110975—120023, češkoslovaške krome 11722—11728, madžarske krome 993.50—996.50.

Curih, 17. februarja. (Izv.) Berlin 2.55, New-York 513, London 22.32, Paris 44.47, Milan 24.77, Praga 9.67, Budimpešta 0.79, Zagreb 1.65, Bukarešta 0, Varšava 0.15, Dunaj 0.14, avstr. K 0.08.

Berlin 17. februarja. (Izv.) Dunaj 5.58, Budimpešta 81.13, Praga 82.20, Paris 1793.20, London 886.60, New-York 204.25, Curih 4005.95.

Praga, 17. februarja. (Izv.) Dunaj 07375, Berlin 25.85, Rim 355.50, avstr. krome 0.7575, ital. lire 232.50, Budimpešta 7.825, Paris 457.50, London 220.50, New-York 52.50.

Brezobrestna državna posojila za obrtnike in industrijale. Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani razpisuje, da je sporočilo ministratvo za trgovino in industrijo, da mu je ministratvo za kmetijstvo in vode dalo od čistejega dobička državne razredne loterije vsoto 352.095-01 dinarjev na razpolago. Ministratvo trgovine in industrije želi z večjim delom te vsote pomoči obrtništvu in industriji s tem, da na pet let da posojila brez obresti, v roku petih let pa se ima posojilo vrniti. Prvenstveno pravico do tega posojila imajo 1. oni, ki jim je potrebno nabaviti kakšne moderne stroje in strojno orodje za svoje obrate, in 2. oni, ki uvedejo nov način dela, ki so ugledni mojstri ali ki uvedejo nov obrt ali industrijo, ki doslej še ni obstojala. Rok za prijave za posojila se postavlja do 15. marca t. l.

Zamenjava petdinarskih novčanic. Ker gotovi spekulant na razen način, tudi potom oglašev, ponujajo svojo pomoč pri zamenjavi novčanic po pet dinarjev kakor tudi pokvarjenih bankovcev pri Narodni banki, objavlja Generalni inšpektor finančnega ministrstva, da se po zakonu zamenjajo pokvarjene novčanic, kakor tudi bankovci po pet dinarjev, ki se vzamejo iz prometa, pri Narodni banki in njenih podružnicah. Zaradi tega ni potrebno nobeno posredovanje in si lahko vsakdo hitro zamenja novčanic. Novčanic po 5 dinarjev sprejemajo do 5. marca t. l. vse državne blagajnice. Občinstvo se opozarja, da naj se ne dá zapeljati od oseb, ki ponujajo svoje posredovanje za zamenjavanje novčanic, ker to lahko stori vsakdo brez težko. Končno se opozarja, da se bo proti osebam, ki ponujajo svoje posredovanje, postopalo po zakonu.

Zlati azijski v Nemčiji se z veljavnostjo od 1. marca do nadaljnjega ukrepa dočeti s 4400 M.

Ljubljanske novice.

Organizacija javnih nameščencev-somišljenikov SLS. Glasom seje se vrši danes ob 20. uri člansko zborovanje, ozir. sestanek v spodnjih prostorih Konsumnega društva, Kongresni trg št. 2. Vabimo, da se članstvo polnoštevilno udeleži. Važno! — Odbor.

Lepa tolažba. Včeraj smo imeli priliko opazovati nekaj jako veselih obrazov v Ljubljani. Vsele oblike so kazali tisti, ki so se rano zjutraj vračali z različnih zabav, še veselejše oblike so kazali mesarji, ko so čitali v listih, da je v Zagrebu cena mesu po-kočila na 100 kron kilo, največelejše oblike pa so delali javni in privatni nameščenci, ko so jim mesarji povedali veselo novico, da bo v par dneh veljala ista cena tudi za Ljubljano. Ker pa nameščenci niso nehvaležni ljudje, so pripravili tudi oni mesariem nekaj veselja in jim rekli: Mi ne bomo mirovali prej, dokler ne bo meso po 200 kron kilo, potem ga pa prodajajte Lahom po 10 lir, če morete! Mi ga že itak ne kupujemo več, zato nam je vseeno, po čem je.

Boj proti draginji! Vse stanovske in strokovne organizacije sklicujejo javen protestni shod proti nevzdržni draginji dne 19. svečana 1922 ob 9. uri 30 minut dopoldne v veliki dvorani hotela »Union«.

Umrli je Ivan Berglez, brat odgovornega urednika »Vojnega invalida« Srečka Bergleza in mestnega učitelja Avgušina Bergleza. Podlegel je po dolgem in mučnem trpljenju zavratni bolezni kot posledici rane, dobljene v svetovni vojni. Blag mu spomin in pokoj njegovi duši!

Rokodelski dom. V nedeljo ob pol 8. uri zvečer se uprizori v društveni dvorani Milčinskega igra s netim »Volkašin«. Glaslo je priredil g. E. Adamič Poleg tega se uprizori tudi zelo priljubljena Alešovčeva burka »Čevljar baron«. Čevljarkega vajenca igra g. V. Rudo f. Vstopnice se dobivajo v soboto popoldne in v nedeljo v Rokodelskem domu. (K)

O francoski revoluciji predava v ponedeljek ob 8. uri zvečer v Rokodelskem domu msgr. V. Steška. Predavanje bodo po asnjavele skioptične slike. Povabljeni vsi, ki se zanimajo.

Minister dr. Zerjav se danes odpelje na zdravilne v Dubrovnik.

Mestne sdruvalniške službe je izstopil dr. Jernej Demšar, ki je bil ravnokar imenovan v 7. činovni razred. Posvetil se misli samo zasebni praksi.

Prostovoljno gasilno društvo Laverca priredi v nedeljo 19. t. m. v gostilni Ogrin veselico. Spored: žajva pošta i. dr. K obilni udeležbi vabi odbor.

Tatvine. Gospej Vili Andretto na Viču je bila ukradena zlata ura, vredna 4000 kron. Policija je aretirala kot tatvine sumljivo bivšo Andrettovo sužkinjo Marijo Mrhar iz Tiho-boja, ki je g. revirnemu nadzorniku povedala, da ni sicer ukradla ure, pač pa je gospej Andretto ukradla jopo in listnico v vrednosti 1100 kron. Mrharjevo, katere si je že preskrbela potne spise za Italijo, so zaprli. — Divljega lovca Stanislava Z. so zasledili v Mestnem logu, ko je lovil divjačino. — V. omiljeno je bilo te dni ponoči v stanovanjski urad. Vlomilec je vlomil v pisalno mizo neke uradnice in ukradel 1617.66 K. Kdo je vlomil, se ne ve. — V. omiljeno je bilo te dni ponoči v mestnem ekspeditu. Vlomilec je vlomil v mizico neke magistratne oficiantke ter odnesel 700 K denarja. — Dva plašča, vredna 250 K, sta bila ukradena v št. jakobski šoli. Policija je izsledila tatu in vrnila plašča lastnikoma. — Iz zaprte delavnice Ivana Goltesa v Kolodvorski ulici je bilo Amaliji Jazbec ukradena obleke v vrednosti 1775, Goltesu pa šoferski plašč in namizni prt z vdelanimi indijanci v skumni vrednosti 1100 kron. — Ernestu Raigelu, uradniku južne železnice, je bila v Gradišču ukradena suknja in rokavice v vrednosti 4400 kron. — Te dni je bila zopet na škodo Gospodarske zveze ukradena večja množina mesa.

Aretrirana tatova. Policija je aretirala Matijo Paviča, ko se je nameraval odpeljati iz Ljubljane, ker je uslužben pri tvrdki Fritsch

& Breznik kradel vlice, može in žlice in oškodoval navedeno tvrdko za 5664 kron. — Dalje je bil na glavnem kolodvoru aretriran večkrat predkaznovani Matija Rose, ker je v izsgonskih zaporih na rotovžu ukradel par rokavic. Po aretaciji so ugotovili, da je lani Rose v Gornjem Gradu ukradel večjo množino obloke.

Nesrečni zaljubljenec. Na glavnem kolodvoru so te dni prijeli nekega mladeniča, pri katerem so našli korepine in s pristojo pisavo pisano navodilo, da se morajo korepinice z nohti namakati 24 ur, preden se pijejo. Fant je povedal, da mu je dala čudodelna zdrava neka beračica, kateri je za ne plačal 100 kron. Čudodelna zdravila je hotel dati svoji izvoljenki Tončki, ki ne mara zanj.

Nepoštosti nasiditelj. Neka gospa je izgubila 15. t. m. zlato zapestnico v obliki veržice z obeskom napoleonora, katero je našel mlad nepridiprav iz Šiške in jo prodal za 140 kron nekemu kmetu. Zapestnica je bila vredna 3000 kron. Da se kupec, katerega osebni popis je natančno znan, izogne oblastnemu zasledovanju, naj se nemudoma zgleda na ljubljanski policijski direkciji.

Najdeni predmeti. V dramskem gledališču so našli nanosnik in prstan Oboje je na razpolago pri gledališkem mojstru g. Lebnu istotam.

Našel se je zlat nahan. Dobi se pri gosp. Gabrič, Kolodvorska nlica 34. Ljubljana.

Igubila se je na Sveučni od tri četrti na 2. do 2. ure v bližini državnega kolodvora srebrna ura z zapestnico. Lepo prošim najditelja, naj jo odda proti nagradi hišniku Medjatove hiše, Dunajska cesta 17. Ljubljana. — Ura mi je drag spomin. — Služkinja.

Prosveta.

Slovenska Matica je izdala za leto 1921. štiri knjige: Začetki Slovenske Matice, spominski spis k 50letnici, sestavljen dr. Ivan Lah; Pavel Golja: Večerna pesmarica; Junak našega časa, ruski spisal M. J. Lermontov, prevel dr. Vladimir Borštnik, in Politično življenje Slovencev (od 4. jan. 1797 do 6. jan. 1919), spisal dr. Dragotin Loučar. Prodajna in pomnožena druga izdaja. Radi naraslih cen dobijo člani samo prve tri knjige, četrti pa dobje člani 25% ceneje nego drugi kupci. Cena te knjige je 12 Din. Ljubljanski člani naj pridejo sami po knjige v pisarno (vsak delavnik od 3. do 5. ure) in prinesejo s seboj potrdilo o plačani članarini.

Narodno gledališče.

Cavalleria rusticana je opera, ki s svojim včasih nekoliko nelesanim, robotim, pa hkrati krepkim realizmom tako neposredno učinkuje kot malokatera. Dejanje je kratko, jasno, scenično učinkovito, podpira in nosi ga glasba, ki je vsakteremu ušesu tako dostopna, da se niti ne zaveda ne kako je pravzaprav glasba daleko silnejša nosilka čustev in razvoja, kot igra sama; malokdaj se glasba in dejanje strinjata v taki enoti kot tu. Iz našega predstavljanja naj omenim samo gospe Lewandowsko, ki je dobro pela; glas njen je obsežen, poln, voljan, v vseh legah izenačen, tako da bomo dobili v njej poleg gđ. Zikove vendar zopet enkrat sopran, ki ne bo kvaril velikih vlog, ampak ga bo človek z velikim užitek poslušal. — G. Drvota nam je kot pevec vedno dobro došel; če bi hotel biti popoln, bi se moral navaditi seveda tudi na ozki e; zdaj se mu vsak na preširoko razvleče. — Prav tako nas je zadovoljil G. Romanovski, morebiti še bolj s petjem kot z igro; v njej tih zanj nevarnost, da se posebno pri obratih ali pri obstajanju privadi stereotipnih, skoroda malomarnih kretanj. Lucila in Lola (ne vem kdo je je pel) sta premajhni vlogi, da bi mogel sodbo izreči. Režija je le za silo, nastop množice je rodno njena ali pa naša bolečina, ti prizori so izvečne neverjetni, če bi jih prav ne vzeli realistično. Seveda so pa stilizirani še manj. K.

Za naša gledališča. Z ozirom na nameravano znižanje državnih podpor gledališčem je združenje igralcev izročilo vladi memorandum, v katerem ostro protestirajo proti tej nameri. Povdarjajo predvsem važnost naših obmejnih gledališč tako v Mariboru, Skoplju in Splitu, ki so našemu življu velika opora v teh mešanih krajih. Z zmanjšanjem podpor pa bi bila ravno ta gledališča najbolj prizadeta, če ne popolnoma uničena. Kakor čujemo, se je delegatom obljubilo, da se bodo njihove zahteve v največji meri upoštevale.

Novi intendant ljubljanskega gledališča. Po precej neprostoovoljnem odstopu prof. Juvančiča je bil imenovan intendantom g. Matej Hubad, ravnatelj konservatorija Glasbene Matice, ki je že prevzel vse funkcije. Dedščina, ki jo je prevzel g. Hubad, ni ravno taka, da bi ga človek zavidal: nad enmilijonski deficit, kopica nezmožnih in neuporabnih moči tako v operi kakor tudi v drami. Takoj ob nastopu je pričel g. Hubad s čiščenjem. Kakor čujemo, je odpuštil precejšnje število »solistov« in »igralcev«, predvsem pa je znatno zmanjšal številno armado baletk. Poznavaajoč avtoriteto g. Hubada, smo prepričani, da je odstranil vsaj del balasta, ki našemu gledališču nikakor ni bil v korist in ne v čast. Letošnjo sezono seveda še ne bo moglo priti do znatnih sprememb repertoarja, ker so že sklenjene tozadevne pogodbe, zato pa upamo, da bomo s prihodnjo sezono lahko tembolj zadovoljni. — Kakor čujemo, je g. Romanovski odpovedal svojo pogodbo in namerava zapustiti Ljubljano. G. Romanovskega bi naša opera težko pogrešala, zato upamo, da ga bo g. Hubad znal pridobiti za nadaljnje sodelovanje.

DRAMA.

Sobota, 18. februarja: Svet. Abon. B.
Nedelja, 19. februarja, popoldne: Vražja ženska. Izven abon.
Nedelja, 19. februarja, zvečer: Hamlet. Izven abon.
Ponedeljek, 20. februarja: Svet. Abon. D.
Torek, 21. februarja: zaprto.

OPERA.

Sobota, 18. februarja: Butterfly. Abon. E.
Nedelja, 19. februarja: Il Trovatore. Izven abon.
Ponedeljek, 20. februarja: zaprto.
Torek, 21. februarja: Butterfly. Abon. A.

Socialni vestnik.

STANOVANJSKO VPRAŠANJE.

Dunaj, 12. februarja 1922.

Avstrijski parlament je v svoji seji dne 11. februarja našel razpravo o reviziji postave v varstvo najemnikov. Smisel razprave je dvojen: a) najemniki uživajo poslovno varstvo; hišni posestniki jih ne sme kar tebi nič meni nič vrči na cesto. Ta določba vsaj v splošnem gotovo ostane, ker je potrebna; b) hišni posestniki doslej niso smeli zvišati najemnine in je še skoraj ista kot je bila l. 1914. Nujna posledica tega je bila, da posestniki svojih hiš ne morejo več popravljati; na Dunaju je faktično blizu 200 hiš na tem, da razpadejo, zlasti v zunanjih okrajih, kjer so zadnja predvojna leta zidali prav moderno-površno, ker je bilo zidanje hiš bujno razvi predmet spekulacije. Zdej so hišni posestniki blizu bankrota: dogajajo se slučaj, da se morajo hiše, ker razpadajo, čez noč deložirati in jo kakih 20 strank postavljenih kratkoročno na cesto. Zato hočejo zdaj dovoliti zvišanje najemnine, in sicer za 400 odstotkov pri starih, za 800—1000 odstotkov pri novih hišah. S tem hočejo podpreti hišne posestnike in hočejo pospešiti zidanje novih hiš. V kolikor bo vladni predlog obveljal, se še ne ve; bistvena našela se bodo gotovo izvedla.

Isti dan pa je dunajski deželni zbor (kakor znano tvori mesto Dunaj posebno deželo v okviru avstrijske zvezne države) sprejel poslavo o davku za zidanje stanovanj (Wohnbausteuer). Za tedne sem se govori in piše o tej poslati. Krščanski socialci so bili na sudi, v časopisih, v občinskem svetu in naposled v deželnem zboru v najhujši opoziciji proti tej postavi. socialdemokratsko časopisje in govorniki še bolj strastno za njo. Stvar je za tužca nad vse zanimiva, za Dunajčana naravnost življenjskega vprašanja. Ogledimo si torej: a) kaj hoče ta nova postava; b) zakaj so krščanski socialci proti, socialisti za njo. Je košček več ali manj povod pretežega stanovanjskega vprašanja, zato gotovo tudi zanimico za »Slovenčev« čitatelje.

Postava, ki postane pravomočna dne 1. majnika, določa: Najemnik hiše, stanovanja, trgovine, kakor tudi hišni posestnik za svoja osebna stanovanja, plačaj za svoje prostore davek in sicer po določeni skali. Podlaga davku je dosedanja letna bruto-najemnina, to se pravi najemnina s pripevki za snazenje kanalov, za dimnikarje itd. Od prvih 3000 K letne bruto-najemnine se plača 100 odstot., od vsakih nadaljnjih 3000 K 25 odosno 80 odstot., več od 45.000 K dosedanje najemnine naprej znaša novi davek 600 odstot. Hišni posestnik je dolžan, novi davek pobirati in občini odšteti in dobi za od letnih 6000 K odštete davka 6 odst., za višje vsote 3 odstot. odškodnine. Zato pa je pred oblastjo odgovoren za pravočasno oddajo in postavno odmero davka. To je jedro postavnih določil. — Pogledimo stališče krščansko-socialne opozicije. Namen tega davka bodi pospešitev zidanja novih hiš. Ta namen, pravijo krščanski socialci, je fiktiven, ker da se ima samo en del tega davka porabiti za zidanje novih, odnosno za ohranitev starih hiš, z drugim, večjim delom razpolaga občina. Gre torej za občinski davek pod imenom davka za zidanje stanovanj. — Nadalje. Na Dunaju se nahaja 30.000—40.000 ljudi brez stanovanja, je torej stanovanjska beda velikanska. Občina upa dobiti iz novega davka 1½ milijarde K v stavbene namene. S tem pa bi mogla zidati k večjemu dve veliki kosarni (Zinskaserne) ali pa k večjemu 200 malih stanovanj. Ogromni davek bi torej nikakor ne dosegel svojega namena. Pri tem bi še ostale hiše nepopravljene. Hiš je 40.000; stroški za popravo tako velikanski, da bi trebalo nad 20 do 30 milijard kron! Potem je davek v sedanji obliki nesocialen. Družine z več otroki potrebujejo večje stanovanje; a davek se zviša brez ozira na število otrok, tako da ga hudomušno Dunajčani po pravici imenujejo »Kindersteuer«. Najbolj se seveda proti temu davku branijo hišni posestniki, ker bodo plačevali davek tudi za svoja privatna stanovanja in bodo brez ozira na štirikratno povišanje najemnine, kakor je predvideva državna postava, postali delžniki občine, oziroma se bojuje, da bodo polagoma prišli ob svoja posestva. — Nadalje se navaja seveda stari argument zoper vsako radikalno socialno reformo, da bodo namreč občinski nastavljenosti vseh panog, državni uradniki, delavci vseh kategorij terjali in dobili spet večje plače: to bode za občino spet novo breme, ki bo pač paraliziralo dohodek davka. Prizadet po najbolj srednji stan, to so mali trgovci, obrtniki, rokodelci, ki svojih bremen ne morejo odložiti na druga ramena. Podlaga novemu davku je bruto-najemnina, to je podlaga, ki so ves čas spreminjali. Tako so se n. pr. stroški za snazenje kanalov od l. 1914. zvišali za 43.000 odstot., stroški za dimnikarje za 20.000 odstotkov. Ker pri tem še ni videti konca in draginja le narašča, se bodo ti prispevki in z njimi avtomatično za 100 odstot. dvigale najemnine.

To približno je stališče opozicije.

Socialistična večina seveda gleda stvar s čisto drugačnega vidika. Ona prizaava, da bo kos-

čni efekt tega ogromnega davka minimalen. Gre jim za pridobitev širšega političnega značaja, ki naj prizadene nekdanji tako mogočni stan dunajskih hišnih posestnikov, oni hočejo socializirati stavbinsko obrt kakor so že socializirali panogo mojstrov, ki so oskrbovali mestni tlak, in panogo mojstrov, ki jim je bilo izročeno snajenje kanalov.

>Arbeiterzeitung< od 2. februarja piše, da je strokovna organizacija zidarjev že prosila in dobila stavbinsko koncesijo, s tem pa tudi monopol na vse zgradbe socialistične občine. Pri debati je socialistični govornik odkrito izjavil: »Sie (to je opozicija) treten für eine Belebung der privaten Bautätigkeit ein, während wir auf die Interessen der Allgemeinheit bedacht sein müssen. Dabei dürfen wir keine Rücksicht auf eine schon vorgehende Bevölkerungsschichte nehmen, das sind wir unseren Wählern der Zukunft schuldig.« — Ko je svoje dni ruska sovjetska vlada naročila dunajskemu voditelju komunistov (dr. Frid. Adlerju), naj tudi na Dunaju nemudoma sestavi sovjetsko vlado, je ta odgovoril, da mu to ni mogoče, ker da je do skrajnosti izmognano ljudstvo še navezano na podpore zapadnih velesil. A on upa, da se bo to doseglo po malem in postavadajnim potom. Kakor vse kaže, je imel prav. Gospodarstvo dunajske občine se očitno bliža državnemu komunizmu.

Orlovski vestnik.

»Mladost« (glasilo Orlov) št. 2/22: Posmrtnica † Benedikta XV; Kdo je Orel; Izlet Orlov v Strasbourg 1921; Krik starega Orla; Orel (prirodopisno); Stric Jaka (povest); Ura

je že, da vstanemo iz spanja (proti alkoholizmu); Priprave za izlet v Brno (okrožnica s prvimi stvarnimi podatki, smerice in način prilgaševanja); Poročila; Dopisi; Književnost. — Št. 2, ima 3 slike. — Vzlic odhodu par sto naročnikov k vojakom je zrastle številni odjemalcev od 2200 na 2600. Gotovo si bo »Mladost« v novi obliki tekom leta pridobila še novih naročnikov in bo dosegla 3000.

Dijaški vestnik.

d. ž. O. »Zvezda«. Jutri dopoldne ob pol 11. uri se vrši občni zbor v Ljudskem domu. Udeležba obligatna. — Predsednica.

Turistika in sport.

Legitimacije za polovično vožnjo na Bled in v Bohinj morajo dvigniti udeleženci tekem tudi v pisarni Sportne zveze do sobote do 4. ure popoldne. Ostali jih dobe pri sportnih komisijah na Bledu, ozir. v Bohinju. Vsakdo kupi v eno smer polno karto ter se z isto karto vrne nazaj.

Tekme v skokih nudijo prav poseben užitek tudi za gledalce. Bohinjska skakalnica leži nasproti prekrasni triglavski panorami ter je grajena na naravni terasi, kjer je možoče občinstvu prisostvovati tekam. Tekme napravijo na gledalca veličasten vtis, vsakdo, ki jih enkrat vidi, jih ne pozabi kmalu. Izletniki morajo oditi z jutranjim vlakom (ob pol 7. uri) ter pridejo pravočasno k sankski in skakalni tekmi, medtem ko se popoldne ob 5. uri že lahko vrnejo.

Prvenstvo Čehov v sportu. Čehoslovnaška je 17. t. m. v St. Moritzu v hokeju na ledu premagala Švede s 3:2 in s tem dosegla mojstrstvo v Evropi.

Poslano.*

Društvo diplomiranih babic, ki je imelo dne 6. februarja t. l. svoj občni zbor, je sklenilo nekaj resnih besed javno prigrasiti. — Obetalo se je namreč po štopajšah, da se uredi nova poročnišnica, in prorokujejo se moderne babice. Društvo diplom. babic ugiblje, čemu take in enake reklame. Znanost ne more modernizirati dela narave, pripomore pa izveščajoči um strokovnjaka, da svoje delo izpopolni. Gotovo je vsako moderniziranje malenkostna stvar, ker ostane delo v bistvu vedno enako. Nove izpremembe pa morajo biti pristopne za vse babice. Zakoniti predpisi modernizirajo babilčno poslovanje. Poleg tega priporoča sedaj službojoče babice večletna praksa, katere se tudi s moderniziranjem tako hitro ne doseže. Napravilo so ravno tako svojo učno dobo in sposobnostni izpit pred zaslužnimi strokovnjaki, doktorji in profesorji, niso torej nič manj »moderne«. Vpraša se, ali bodo tiste »moderne« babice tudi tako poštvalno za male milodare opravljale svoj posel, kakor smo ga od pamtveka sem izvrševale »nemoderne« babice v korist ljudstva in države? Kdo naj tačas, da se vzgoji dovolj tistih »modernih« babic, opravljajo malo uvaževano, trudapolno in odgovorno delo? Ako so babice potrebne, naj se skrbijo za njih obsto, ako se jih ne potrebuje, čemu so potem učni tečajji? Poslovanje babilčne se je znatno zmanjšalo s tem, da se vrši v mestih večina porodov v bolnicah in v sanatorijih, poleg tega vrše še babice iz javne bolnice, katere imajo že itak svoj gotovi zaslužek in preskrbo, svoj poklic izven bolnice na škodo brezposelnih babic. Na deželi pa je veliko tistih »alk«, katerim je dovoljeno za silo pomagati pri porodu na škodo matere, novorojenčka in babice. V vseh drugih državah uživajo babice naklonjenost svojih predstojnikov, svetovalci so jim zdravniki in zdravstveni svetniki. Ogledamo si stanje

* Uredništvo za spise pod tem naslovom ni odgovorno.

babic v naši državi! Nič se ne zmeni sanje. Ako se le količkaj zganijo za svoje pravice, se jim takoj zapreti s strogo kaznijo, in da niso bile prisliljene valed poveljnice draginje se organizirati, bi morale sedaj bosonoge opravljati svoj posel. Nujno je potrebno, da se uredi in modernizira zaslužek in preskrba babic tako, da jim ne bo treba v bedi zapuščenim hirati, ako bi valed starosti ali bolezni ne mogle izvrševati svojega poklica. Da bi si babice omogočile svoj obsto, so vložile na ministrstvo naše države prošnjo za poddržavljenje, da postanejo enakopravne babicam drugih držav, ki so že dosegle poddržavljenje v korist ljudstvu in lastni preskrbi.

DRUŠTVO DIPLOMIRANIH BABIC ZA SLOVENIJO V LJUBLJANI.

Antiseptično, čisteče, osvetojuče, oživljajoče in krepilno deluje lekarn. Feller-ja prijetno dišiči »Elsafliud«. Je mnogo močnejši in boljši kot Franc. žganje za drgnenje rok, nog, hrbta in celega telesa, tudi kot kosmetikum za negovanje kože, las in ust, priljubljen že 25 let. 3 dvojni. stekl. ali 1 špičji. stekl. z zamotom in poštno pošlje za 48 K: Eugen V. Feller, Stubica donja, Elsatrg 134, Hrvaško.

Meteorološki poročilo.

Ljubljana 380 m n. m. viš.

Čas opazovanja	Barometer v mm	Termometer v C	Padavinska višina v C	Nebo, vetrovi	Padavine v mm
16. 2. 21 h	731.8	- 2.5	0.5	megla	
17. 2. 7 h	732.8	- 3.2	0.5	megla	27
17. 2. 14 h	734.5	3	0.4	obl. s.	

OSRAM NITRA

Popolnoma bela luč tvori s plinom napolnjenoj OSRAM-NITRA-svetilnici prednost svetlobnik izvirov

OSKAR SIMON
vinski trgovec

MARIJA SIMON roj. ZARNIK

POROČENA

VRHNIKA KRTINA
18. februar 1922.

Veše in obratovodja obzanesljiv strojvodja za lokomobile

s večletno prakso v kaki večji tovarni malih železnih predmetov, se takej sprejme pri »PRVI ZEBLJASKI IN ŽELEZOBRJNI ZADRUGI V KROPI IN KAMNI GORICI«. — Ponudbe s navedbo dovršenih del, slušbovanja in plače na Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani, (Dunajska cesta), ali pa naravnost na tvrčke v Kropi.

Iščemo več

poslovodij in akordantov

za kamnolome in telna dela. Ponudbe noi se pošljejo na naslov: »PRUGA« d. d. Zagreb, Račkova ulica 7. 581

Potnike ali zastopnike

išče velika tovarna likerja, ruma, kognjaka in ostalih spiritoz. Ponudbe s obvestilom, v katerem kraju pozna reflektant največ odjemalcev, poslati na naslov: Poštni predal 41, Zagreb, glavna pošta. 528

Meščanska in vojaška krojaška dvorana

Gorsak i Križanec

- Zagreb, Illica broj 220 - poleg zagreb. pivovarne.

Najbolje izveščane delavne moči! Solidno, precizno delo iz najboljšega blaga. - Točna in nagla postrožba.

Stavbeno podjetje Al. in Valentin Accetto,
Ljubljana, Trnovski pristan št. 14, zaprisežena sodna cenilca, prevzema vsakovrstne visoke stavbe, izvršitev načrtov in proračunov, oblastveno koncesionirana posredovalnica za nakup in prodajo posestev in zemljišč.

KLAVIRJI IN OBRONE
harmoniji, violine in vse glasbene potreščine. Širane na debelo in drobno **Altonz Breznik,** bivši učitelj Glasbene Matice, Kongresni trg št. 15, Ljubljana.

GRAJŠČINA LOKA pri Zidanem mostu potrebuje neoženjenega

vrtnarja.
Prosta hrana in stanovanje. Plača po dogovoru Oglasiti se je zadnji čas do dne 28. februarja 1922. 525

Knjigovodkinja in STROJNIPISKA, samostojna moč, popolnoma večja hrvaščine, se sprejme v novo podjetje. Ponudbe na upravo »Slovenec« pod šifro: »HRVATICA 555«.

Zanesljiva blagajničarka
dobi dobro plačano mesto. Naslov v upravi lista pod štev. 526.

Salonsko ZRCALO,
zelo krasno, antično, je ceneno naprodaj pri tvrčki NAGLAS v Ljubljani, Kongresni trg. 589

Posebno ugodna prilika!
LEPA HISA z novo delavnico, s sadnim vrtom in lastnim vodnjakom, zraven stavbeni prostor s posebnim vodnjakom, pripravno za vsako obrt ali trgovino, se ceneno prodaja. Pojasnila daje Janez Ovcak, Šmarino pod Smarno goro štev. 15 nad Ljubljano. 568

Kupujem **POLNOJARMENIK** (Vollgatter) 24-30", rabljen, a dobro ohranjen, kompl., iz železne konstrukcije. — Ponudbe noi se pošljejo na naslov: T. JAGUST, Sunja, Hrvaško. 574

HLODE
smreka, hrast, bukev, vsako množno kupuje PARNI ZAGA
V. Scagnetti, Ljubljana
486 za državnim kolodvorom.

Igralne karte!
Geč in drug, Maribor
Glavna tobačna zaloga

Trgovski potnik
Veletrgovina vina sprejme DVA trgovska potnika, odnosno zastopnika. — Nastop takoj po dogovoru. — Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja, zahtevo plače itd., je vpslati do 28. t. m. na upravo tega lista pod »VELETRGOVINA VINA 568«.

ZA PLESKARSKA IN LICARSKA DELA
SE NAJTOPLEJE PRIPOROČA SLAVNEMU OBČINSTVU IN PREČASTITI DUHOVŠČINI
TONE MALGAJ
PLESKAR IN LICAR :: LJUBLJANA :: KOLODVORSKA ULICA 6

Meblovana mesečna soba
se išče za takej. Cenjene ponudbe pod »A. M./530« na upravo tega lista.

Kompl. mlinsko napravo,
z enim ali dvema paroma kamnov, išče OPEKARNA V ČAZMI, Hrvaško. 542

PERJE
kokoške in puranske se more dobiti v vsaki množini po dnevnih cenah pri **E. Vajda**
veletrgovina perutnine, Čakovec, Medjimurje. 482

Tovarna
Jos. Reich
Ljubljana, Poljanski nasip 4.
Podružnica: Selenburgova ulica 4.
Barva vsakovrstno blago. :: Kemično čišči obleke. :: Svečolika ovratnike, zapesnice in srajce.
Podružnice: MARIBOR (Gosposka ulica 38), NOVO MESTO (Glavni trg), KOČEVJE štev. 39. ::

»Tribuna« tov. dvokoles in otroških vozičkov
Najcenejša dvokolesa in otroški vozički raznih modelov. Sprejemajo se tudi dvokolesa in otroški vozički v polno prenavo enajliranje s ogajem in poniklanje. — LJUBLJANA, Karlovska cesta štev. 4.

SALAME
I. vrste
novo blago popolnoma goano dobiva se povsod! Prva hrvaška tvornica salam, sušenega mesa in masti **M. Gavrilović** sinovi d. d. Petrinja.
Glavno zastopstvo za Slovenijo **R. Bunc in drug** Ljubljana Celje - Maribor

Trgovski pomočnik, boljša moč, ki bi bil zmožen samostojno voditi podružnico, se sprejme takej. Dobri detajlisti, izveščani v manufakturni in špecejijski stroki, imajo prednost. Ponudbe je vpslati pod: »Podružnica 554« na upravništvo »SLOVENCA«.

Iščem VRTNARJA za poslovno bližu Varaždina, proli plači in depulatu Bili mora oženjen ter oskubovati dela v sadovnjaku, parku in hišnem vrtu in urediti čebelarstvo. Pogoj osobna delavnost in voljnost. Ponudbe na ur. Š. GORJANA, Zagreb, Akademski trg 1.

Zahvala.
Povodom smrti moje preljube hčerke
Ane
smatram za svojo dolžnost zahvaliti se iskreno vsem, ki so jo tolažili v njenem trpljenju, in onim, ki so jo spremlili na njeni zadnji poti.
Posebej pa se zahvaljujem najvdancje p. n. upravnemu svetu hotela Union kakor tudi vsemu njegovemu p. n. osobju za podaritev venca in oskrbitev pogreba in za velikodušno gmoj. podporo z nabrano denarno zbirko, ter ključem vsem p. n. darovalcem in podpornikom: Bog plačail Ljubljana, 17. febr. 1922.
KATARINA LAMPE, mati.

Marjeta Okoren posešnica
danes v četrtek ob 7. zjutraj po kratki bolezni v 72. letu starosti mirno v Gospodu zaspe. — Pogreb bo v soboto 18. februarja ob 9. dopoldne iz hiše žalosti na pokopališče na Grosupljem.
Maše zadušnice se bodo brle na Grosupljem.
Nepozabna rajnika bodi priporočena v molitev in blag spomin.
Grosuplje, 16. febr. 1922.
Zalujoči ostali.

V neizmerni žalosti nas je zapustil za vedno naš nedovse ljubljani, predobri sin, brat, stric in svak, gospod
Ivan Berglez
danes dne 17. februarja po dolgi mučni bolezni kot posledici rane, zadobljene v svetovni vojni, previden s sv. zakramenti za umirajoče.
Pogreb predragega pokojnika bo v nedeljo 19. t. m. ob pol 3. uri popoldne iz hiše žalosti, Strmi pot št. 2, na pokopališče k Sv. Križu.
Priporoča se v blag spomin in molitev.
V LJUBLJANI, dne 17. februarja 1922.
Zalujoči ostali.
Brez posebnega obveščila.

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA
LJUBLJANA, Selenburgova ulica štev. 1.
Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Delniška glavica: **K 20,000.000** —
Rezervni zakladi: **K 6,500.000** —
Podružnice: Novomesto, Rakek, Slovenjgradec
Telefoni št. 146, 458
Brzjavke: ESKOMPTNA

Popolnoma varno naložite svoje prihranke v

Uzajemni posojilnici v Ljubljani r. z. z. o. z.

(poleg nunske cerkve).

Hranilne vloge se obrestujejo s

4%

brez odbitka rentnega in invalidnega davka. Hranilne vloge se lahko vplačujejo potem poštoček. urada, vlagateljem so položnice brezplačno na razpolago. Posojila na zemljišča, zaznambo na službene prejemke, proti poroštvu i. t. d.

ŠPANSKA BOLEZEN

pojenjuje in neha, ako pijete pravi medicinal

Mascotte Cognac.

Dobiva se v vsaki boljši trgovini.

„Miva“ d. d. Sarajevo.

Kompletne naprave za **mline in žage.**

Lokomobile stroji za pogon na paro ali sesalni plin.

Turbodinamo, elektriomotorji ekonomiser, čistilci za vodo.

Naprave za sušenje!

Tehnični material za pogon vsake vrste pri

„ORBIS“ d. d., Zagreb, Paromlinska c. 1.

Telefon šte. 10.

Brzjavni naslov: „Orbis“.

Generalno zastopstvo tvrdke **Gefia H.-G., Wien, Düsseldorf.**

Kostanjev les

prosto vagon in večje množine v gozdu kupi

J. POGACNIK, Ljubljana, Dalmatinova ulica št. 1, I.

POSREDOVALCI SE DOBRO PLAČAJO!

Italijansko-Jugoslovansko d. d. za industrijo in trgovino

(Uvoz — izvoz.)

Kapital: Lit. 1.500.000. Zakoniti sedež: Rim, Via della Vite, N. 11.

Podružnica in glavna poslovnica Milano (5), Via Paolo da Cannobio N. 2.

Uvažava v Italijo: vole, svinje, mast, maslo, živo in zaklano perutnino, jajca, vsakovrstni les, oglje in premog, cement, tupino, esence, sušeno sadje, grah, žito i. t. d.
Izvažava iz Italije: platneno, volneno in svileno blago, predmete iz konoplje, jute in lanu, vsakovrstne klobuke in kape ter fese; mila, modre galice, rudne in morske soli; riž, vsakovrstne čevlje; konfecijonirano perilo in odela; tehniške in mehaniške predmete; pisalne stroje i. t. d.
Za nadaljnja pojasnila se je treba obrniti na Jadransko banko v Jugoslaviji in Italiji.

Vse posle izvršuje poslovilca v Milanu.

Kupi se

10.000 m³ prvovrstnih bukovih DRV.

Ponudbe z navedbo cene franko vagon imenoma navedene od-
dajne postaje in dobavnega roka je vposlati do 4. marca na naslov

Vodstvo za preskrbo drv v Ljubljani, Turjaški trg 1

R. RANZINGER LJUBLJANA

Cesta na j. št. 7-9.

Spedicija, podjetje za prevažanje pohištva, skladišče, podjetje za prevažanje blaga južne železnice.

Inženjer Dr. Miroslav Kasal

oblastveno pooverjen
stavbni inženjer

Ljubljana,

Kilbarjeva ulica št. 7.

Specialne starbne podjetje
za betonska, železobetonska
in vodna gradnja.

Izraba vodnih sil.

Oglje.

Plačila zmožna tvrdka kupi **BUKOVO OGLJE** v večjih količinah, približno 10 do 20 vagonov mesečno, v velikih kosih, brez drobiža, suho, z vilami naloženo, franko vagon Postojna ali Podbrdo. — Ponudbe naj se stavijo na: **Dr. OTON VALLENTSCHAG**, odvetnik, Ljubljana, Subičeva ulica šte. 10. 461

Priporočamo vsekakor najsolidnejšo
tvrdko pri nakupu:

Josip Petelinc

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

Najboljše šivalne stroje za rodbinsko in obrtno rabo, igle, olje za šivalne stroje. Istotam potrebščine za čevljarje, krojače, šivilje in sedlarje, žlice, vilice, nože, kravate, milo za briti, zobne ščetke, krtače za obleko, glavo in konje.

NAJNIZJE CENE!

NA VELIKO IN MALO!

Čišči, podgane, stenice, ščurki:

in vsa golazna mora poginuti, ako porabiti moja najbolje pripravljena in splošno hvaljena sredstva, kot proti poljskim in hišnim mišim K 16 za podgane K 20 za ščurke K 20 za stenice K 15 uničevalce moljev K 10 in 20 proti mršcem K 10 in 20 — in živi K 10 — za uši v obleki in perilu K 10 in 20 proti mršcem na sadju in zelenjavi proti mravljam 10 in 20 K. Postoje po po svetu zavodi za eksport
M. Jün er, Peirlejska ul. 3. Z. greb 39.
Trgovcem pri večjem odjemu popust.

Gradbeno podjetje

ing. Dukić in drug

Ljubljana, Resljeva c. 9.

se priporoča za vsa v to stroko spada oča dela.

PRODA SE resnim reflektantom večja množina
prostosledov premoga in bauxita.

Premog je dobre kakovosti ter vsebuje 3454 kalor. — Vzorci na razpolago. Ponudbe ali eventualna vprašanja pod: »PROSTOSLEDI 487« na upravništvo »Slovenca«,

Sukno in podloge

v ogromni izbiri na debelo
pri tvrdki

Adler in Buehler

Zagreb, Preradovičeva ul. 2.
Tel. 26-56. Brzjavni: Štofova.

Jamski les

od 10 do 20 cm debelosti in od 3 do 7 m dolžine franko vagon kranjske postaje, se kupi vsaka množina. — Ponudbe z navedbo cene in dobavnega roka na:

Šentjanški nremodokop :: Krmelj, Dolenjsko.

Važno za tovarne stročnic, papirja, kartonaže in trafike!

Po zmernih cenah takoj na prodaj:

- 1 stroj za zlatenje („Goldbelagmaschine“)
- 2 stroja „Découflé“ (Découflé stroja za izdelovanje stročnic)
- 3 stroji „Rakowitzky“ („Rakowitzky“ stroji za stročnice)
- 1 stroj za kartonažo („Eckenausstanzmaschine“)
- 1 stroj za rezanje lepenke
- 1 tiskalni stroj („Tiegeldruckmaschine“)
- 2 stroja za rezanje in narezanje („Ritz- und Schneidmaschine“)
- in 1 rezalni stroj za papir v valjih („Rollenschneidmaschine“)

Vprašanja pod šifro „V. H. II-c-46“ na Interreklam d. d. Zagreb, Jurjevska ul. 31.

Pneumatika „CONTINENTAL“ se dobi sedaj tudi pri nas! — **Pozor!** — Pneumatika „CONTINENTAL“ — svetovnoznane tvornice v Hannoveru. Vozite edino le s pneumatiko „CONTINENTAL“ ako hočete najcenejše voziti. Pozor na varstveno znamko in napis

Continental

Glavni zastopnik za Slovenijo:

VIKTOR BOHINEC, Ljubljana

Telef. Inter. 599

Poljanska cesta 5 Brzjavni: Contipneu

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica šte. 50 (v lastnem poslopiju).

Brzjavke: Kredit Ljubljana.

Telefon št. 40, 457 in št. 548.

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vredn. papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter kuponov, nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd.